

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΗΣΙΑΓΩΓΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΦΛΩΡΙΝΑ
ΙΟΥΛΙΟΣ 2008

Πίνακας περιεχομένων

Πρόλογος	3
Περίληψη	
1. Πρόγραμμα Σπουδών.....	8
2. Διδακτικό έργο.....	14
3. Ερευνητικό έργο.....	27
4. Σχέσεις με κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς	42
5. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης.....	46
6. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές	64
7. Σύνοψη	67
8. Παράρτημα.....	71
A. Πίνακες συγκεντρωτικών στοιχείων.....	73
B. Δεδομένα και στατιστική επεξεργασία του ερευνητικού έργου των μελών ΔΕΠ....	78

Πρόλογος

Η αναγκαιότητα αξιολόγησης του τμήματος προέκυψε από την επιθυμία να μελετήσουμε συστηματικά την αποτελεσματικότητα και την ποιότητα λειτουργίας του τμήματος, μετά από τη δεκαπεντάχρονη λειτουργία του. Η σύσταση της Α.ΔΙ.Π. και η πρόσκληση του Υπουργείου Παιδείας για ενεργοποίηση από τα τμήματα της διαδικασίας αξιολόγησης της λειτουργίας τους συνέπεσε με την πρόθεσή μας να προχωρήσουμε σε μία πρώτη αποτίμηση της λειτουργίας του τμήματος.

Θεωρούμε δεδομένο ότι η λειτουργία ενός τμήματος δεν εξαρτάται μόνο από την αφοσίωση, την εργατικότητα και το δυναμικό του προσωπικού του αλλά και από τις υποδομές (υλικοτεχνική, συνθήκες εργασίας, φοιτητική μέριμνα), τις ερευνητικές υποδομές και διαδικασίες (πραγματικές δυνατότητες έρευνας, υλικοτεχνική υποδομή, δυνατότητες εκπόνησης χρηματοδοτούμενων ερευνητικών προγραμμάτων), τον τρόπο λειτουργίας της κεντρικής διοίκησης του ιδρύματος και, τέλος, τον τρόπο λειτουργίας του Υπ.Ε.Π.Θ.

Γι' αυτό θα διαπιστώσουμε στην παρούσα έκθεση και ειδικά στο μέρος της που αφορά τα μέσα, τις υποδομές, τη χρήση νέων τεχνολογιών και την γραμματειακή και τεχνική υποστήριξη, ότι οι ελλείψεις στα παραπάνω συνδέονται με την ελλιπή χρηματοδότηση και όχι με επιλογές και αποφάσεις του τμήματος. Από την άλλη, οι ελλείψεις αυτές επηρεάζουν τον τρόπο λειτουργίας του τμήματος και την αποτελεσματικότητά του διδακτικού έργου.

Άρα, το πλαίσιο σύνταξης της παρούσας έκθεσης, αλλά και της πιθανής εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης που θα ακολουθήσει - εφόσον η κρατική χρηματοδότηση ανταποκριθεί στις ανάγκες του τμήματος - οριοθετείται από την ειλικρινή και συστηματική προσπάθεια βελτίωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών του τμήματος και εξασφάλισης των στόχων που αυτό έχει θέσει από την ίδρυσή του.

Συγκεκριμένα, το ακ. έτος 2007-2008 εφαρμόζεται πρώτη φορά στο τμήμα μετά από συναίνεση όλων των μελών ΔΕΠ στη γενική συνέλευση με αριθμό **XXX**. Μετά από αυτή την απόφαση, δημιουργήθηκαν επιτροπές για κάθε μία από τις ομάδες κριτηρίων διασφάλισης ποιότητας, (α) Διδακτικό Έργο, (β) Ερευνητικό Έργο, (γ) Προγράμματα Σπουδών, (δ) Σχέση με κοινωνικούς και άλλους φορείς, ε) Διοικητικές υπηρεσίες και στ) Στρατηγικός σχεδιασμός. Οι επιτροπές αυτές εργάστηκαν καταρχήν στη συλλογή των απαραίτητων δεδομένων. Στη συνέχεια, οι επιτροπές ανέλαβαν να αναλύσουν τις σχετικές πληροφορίες και να συντάξουν το σχετικό κείμενο.

Στην παρούσα φάση (τέλος του εαρινού εξαμήνου 2007-2008) καταθέτουμε την πρώτη ετήσια έκθεση αξιολόγησης. Η ετήσια έκθεση αξιολόγησης εγκρίθηκε στη γενική συνέλευση **XXX**, μετά από έγκαιρη κοινοποίησή της σε όλα τα μέλη ΔΕΠ και συζήτησή της στο τμήμα.

Περίληψη

Η παρούσα έκθεση αξιολόγησης αποτελεί την πρώτη προσπάθεια συστηματικής αξιολόγησης της λειτουργίας του τμήματος.

Η αξιολόγηση του προγράμματος σπουδών τόσο των προπτυχιακών όσο και των μεταπτυχιακών σπουδών έγινε με κριτήρια τη διερεύνηση άλλων εθνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων σπουδών και την εξασφάλιση της κάλυψης των σύγχρονων αναγκών των μελλοντικών αποφοίτων μας σε σχέση, για παράδειγμα, με τη δια βίου μάθηση και τις νέες τεχνολογίες. Σε σχέση με τα δύο αυτά κριτήρια, τα προγράμματα σπουδών κρίθηκαν ιδιαίτερος θετικά.

Σε σχέση με το διδακτικό έργο, η αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού, η ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας καθώς και η οργάνωση και εφαρμογή του διδακτικού έργου συγκεντρώνουν πολύ υψηλά ποσοστά θετικής αξιολόγησης από τους φοιτητές. Προκύπτει ένα ζήτημα που διατυπώνουν όλοι οι διδάσκοντες και διδάσκουσες για τα ελλιπή μέσα και υποδομές, τα οποία επηρεάζουν τόσο την ποιότητα της μαθησιακής διαδικασίας όσο και το βαθμό αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών. Ως προς την αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων φαίνεται να είναι πολύ μεγάλη στα υποχρεωτικά μαθήματα και στα εργαστήρια. Η ύπαρξη περισσότερων χώρων και επικουρικού προσωπικού θα βοηθούσε στην υπέρβαση αυτής της δυσχέρειας. Παρ' όλα αυτά η συνεργασία με τους φοιτητές είναι πολύ καλή μιας και οι καθηγητές είναι προσιτοί στους φοιτητές και φροντίζουν με συνέπεια την επικοινωνία μαζί τους. Όλοι οι διδάσκοντες φροντίζουν για το βαθμό σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα μέσω σεμιναρίων, υποστήριξης των φοιτητών σε μικρές ομαδικές ερευνητικές εργασίες και προσωπική συνεργασία μαζί τους. Το τμήμα συνεργάζεται περισσότερο με πανεπιστήμια του εξωτερικού είτε μέσω ερευνητικών προγραμμάτων είτε μέσω διακρατικών συνεργασιών. Χρειάζεται όμως επιπλέον υποστήριξη των συνεργασιών και με άλλα πανεπιστήμια του εσωτερικού και του εξωτερικού. Η κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών είναι πολύ περιορισμένη και χρειάζεται να αναπτυχθεί. Χρειάζεται να επισημανθεί ότι ο κύριος λόγος για τον οποίο δεν έχουμε συχνές ανταλλαγές διδακτικού προσωπικού και φοιτητών με ιδρύματα του εξωτερικού είναι ο οικονομικός, μιας και η χρηματοδότηση της κινητικότητας δεν εξασφαλίζει την κάλυψη ούτε των μισών εξόδων της μετακίνησης. Χρειάζεται λοιπόν ειδική πρόβλεψη για την ενίσχυση των μετακινήσεων προσωπικού και φοιτητών.

Σε σχέση με το ερευνητικό έργο, αξίζει να αναφερθεί ότι ο μέσος όρος του συνολικού αριθμού των δημοσιεύσεων του προσωπικού μπορεί να θεωρηθεί υψηλός εάν σκεφτεί κανείς ότι στο τμήμα υπηρετούν μόνο τρεις καθηγητές και δύο αναπλ. καθηγητές. Ο μ.ο. των δημοσιεύσεων σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά είναι 10,43. Ο μ.ο. των ελληνικών ετεροαναφορών είναι 33,47 και των διεθνών 11,40. Βέβαια, όπως σημειώνουμε στην αντίστοιχη ενότητα της έκθεσης, παρατηρούνται δυσανεξίες στη μέτρηση των ετεροαναφορών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό για τις κοινωνικές και τις ανθρωπιστικές επιστήμες. Γενικότερα, το τμήμα παρουσιάζει αξιόλογη δυναμική και η επισήμανση αυτή μπορεί να υποστηριχτεί από τα αριθμητικά δεδομένα του έργου των λεκτόρων του τμήματος. Θεωρούμε ότι οι μ.ο. όλων των σχετικών κατηγοριών είναι υψηλοί και ότι η ερευνητική, η συγγραφική και η συνεδριακή κινητικότητά τους είναι σημαντική. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι ο μ.α. δημοσιεύσεων ανά λέκτορα είναι 55, ενώ ο μ.ο. βιβλίων είναι 1,6. Σημαντική είναι και η διεθνής παρουσία των λεκτόρων με μ.ο. διεθνών δημοσιεύσεων ίσο με 6,6, μ.ο. διεθνών ετεροαναφορών 6,6 ενώ ο μ.ο. συμμετοχών σε διεθνή συνέδρια είναι 10,2. Οι λέκτορες του τμήματος συμμετέχουν κατά μ.ο. σε 2,8 διεθνείς επιστημονικές οργανώσεις και συμμετέχουν επίσης κατά μ.ο. σε 4 χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα. Εάν ληφθεί υπόψιν ότι ο τα μέλη του Δ.Ε.Π. του τμήματος είναι 18, εκ των οποίων 2 καθηγητές, 2 αναπλ. καθηγητές, 6 επίκ. καθηγητές και 8 λέκτορες και ότι και οι επίκουροι καθηγητές του τμήματος παρουσιάζουν σημαντικές ερευνητικές και συγγραφικές επιδόσεις ανάλογες με τη βαθμίδα τους τότε μπορούμε να ισχυριστούμε ότι η δυναμική του τμήματος παρουσιάζεται ευοίωνα.

Σε σχέση με τους κοινωνικούς και πολιτιστικούς φορείς, η συνεργασία μας με τους κοινωνικούς φορείς της Φλώρινας, της Κοζάνης και εν μέρει της Θεσσαλονίκης εκμεταλλεύεται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την υπάρχουσα στη Σχολή υποδομή και επαυξάνει τις χρηστικές της δυνατότητες όσον αφορά στο ανθρώπινο δυναμικό (Μέλη ΔΕΠ διαφόρων ειδικοτήτων, Ειδικοί Επιστήμονες, ΕΙΔΠΠ, Αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί, τεχνικό προσωπικό, γραμματειακή υποστήριξη) και στην Πρακτική Άσκηση. Θα πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι η συνεργασία με τα πειραματικά και τα συνεργαζόμενα νηπιαγωγεία είναι επίσης καλή.

Σε ό,τι αφορά στο στρατηγικό σχεδιασμό του τμήματος, αυτός έχει αναπτυχθεί με βάση την υπάρχουσα κατάσταση του τμήματος αλλά και τη μελλοντική βελτίωση και ανάπτυξή

του. Ο στρατηγικός σχεδιασμός αφορά σε όλες τις δράσεις του τμήματος και αποτελεί μία συγκροτημένη και συνολική πρόταση για το τμήμα.

Τέλος, η λειτουργία της γραμματείας, των εργαστηρίων, των υπηρεσιών φοιτητικής μέριμνας και των τεχνικών υπηρεσιών χαρακτηρίζεται καλή, παρ' όλες τις σοβαρές ελλείψεις σε στελέγωση και προσωπικό. Απαιτείται όμως η επιπλέον ενίσχυση των υπηρεσιών και υποδομών του τμήματος για την απρόσκοπτη λειτουργία τους και την παροχή επιπλέον δυνατοτήτων για ερευνητικές δράσεις και οργάνωση συνεδρίων.

1. Πρόγραμμα Σπουδών

1.1 Εισαγωγή

Για την επίτευξη των στόχων που τέθηκαν σύμφωνα με το στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης και τη δημιουργία του αναγκαίου πλαισίου που απαιτείται για την εφαρμογή του Σχεδίου Ανάπτυξης, προβλέπονται διαδικασίες προγραμματισμού σε κάθε επίπεδο, που επιτρέπουν την ορθολογική και δίκαιη διαχείριση των πόρων με οικονομία κλίμακας, αλλά και διαδικασίες απολογισμού ώστε να ελέγχεται η αποτελεσματικότητα των αποφάσεων και να εξασφαλίζεται η διαφάνεια. Πιστεύουμε ότι η διαδικασία αξιολόγησης όλων των δραστηριοτήτων του Τμήματος με βάση τα παραπάνω καθώς και με τη βοήθεια στοιχείων που προκύπτουν από μετρήσεις (γνώμης και δεικτών) ανατροφοδοτεί το σύστημα και επιτρέπει διορθωτικές κινήσεις. Οι διαδικασίες προγραμματισμού και αξιολόγησης εφαρμόζονται και στον καθορισμό των νέων θέσεων ΔΕΠ, σύμφωνα με την υπάρχουσα κατάσταση στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών αλλά και την εξέλιξη της παιδαγωγικής επιστήμης. Με την ίδια λογική αντιμετωπίζεται και η συνεχής αναμόρφωση των Προγραμμάτων Σπουδών (Προπτυχιακού και Μεταπτυχιακών) καθώς και η χάραξη ερευνητικής πολιτικής.

Το ακαδημαϊκό έτος 2006-07 πραγματοποιήθηκε η τελευταία αναμόρφωση προγράμματος σπουδών του Προπτυχιακού. Το πρόγραμμα έχει τεθεί λοιπόν ήδη σε λειτουργία και έχουν εκδοθεί οι αντίστοιχοι οδηγοί σπουδών. Το καινούργιο πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει 37 υποχρεωτικά μαθήματα και 15 μαθήματα επιλογής.

Οι τομείς δράσης των επιτροπών Προγραμμάτων Σπουδών του Παιδαγωγικού τμήματος Νηπιαγωγών είναι 5 και οι κυριότερες αρμοδιότητές τους περιγράφονται ως εξής:

1) Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών:

- αναμόρφωση προγράμματος σπουδών, δημιουργία συγκεκριμένου template για όλα τα υποχρεωτικά και επιλογής μαθήματα, καθορισμός διάρκειας εξαμήνων-κάθε εξάμηνο διαρκεί τουλάχιστον δεκατρείς (13) πλήρεις εβδομάδες διδασκαλίας, διανομή συγγραμμάτων, σύνταξη κατ' έτος καταλόγου συγγραμμάτων ανά υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα που ανταποκρίνεται κατά τρόπο ολοκληρωμένο στο γνωστικό αντικείμενο κάθε μαθήματος. Καταχώριση του καταλόγου συγγραμμάτων κάθε φορά

ως σύνολο, αμέσως μετά τη σύνταξή του, στο διαδικτυακό τόπο του Τμήματος, διανομή αναλυτικού διαγράμματος μελέτης, διανομή αναλυτικού διαγράμματος μελέτης το οποίο περιλαμβάνει τη διάρθρωση της ύλης του κάθε μαθήματος, σχετική βιβλιογραφία, άλλη τεκμηρίωση και συναφή πληροφόρηση στους φοιτητές, καταχώρηση στο διαδικτυακό τόπο πλήρους πληροφόρησης που αφορά στο πρόγραμμα σπουδών τόσο του προπτυχιακών σπουδών όσο και των μεταπτυχιακών σπουδών (σε τετραετή βάση) στην ελληνική και αγγλική.

- Παρακολούθηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών, τήρηση του ωρολογίου προγράμματος, συμβουλευτική δραστηριότητα προς τους φοιτητές, προγραμματισμός νέων εργαστηρίων και εκπαιδευτικών χώρων, συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων και αξιολόγηση μαθημάτων, δημιουργία και ανανέωση καταλόγου συγγραμμάτων, σύνταξη προτάσεων για την αναμόρφωση του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών. Σύνταξη ωρολογίου προγράμματος μαθημάτων και προγράμματος εξετάσεων και επιτηρήσεων, διάθεση αιθουσών διδασκαλίας και συνεδριάσεων, οργάνωση υποδοχής φοιτητών. Έκδοση οδηγού σπουδών.

2) Βιβλιοθήκης και Ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού: Ανάπτυξη υπηρεσιών βιβλιοθήκης για τους φοιτητές και το προσωπικό, πολιτική διασύνδεσης με άλλες βιβλιοθήκες (συμβατικές, ηλεκτρονικές, ψηφιακές), ενημέρωση βιβλιοθήκης με τίτλους βιβλίων και επιστημονικά περιοδικά. Ανάπτυξη και διαχείριση ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού.

3) Προβολής και Συνεργασιών: Συντήρηση, ανανέωση και αναβάθμιση ιστοσελίδας του Τμήματος, διοργάνωση σεμιναρίων και ημερίδων, έκδοση εντύπων προβολής του Τμήματος, ενημέρωση διαφόρων φορέων σχετικά με την εκπαίδευση που παρέχεται στο Τμήμα και τις λοιπές δραστηριότητές του, ανάπτυξη διμερών και πολυμερών σχέσεων (π.χ. ERASMUS), δραστηριοποίηση του Τμήματος στην περιοχή των Βαλκανίων, της Α. Μεσογείου κλπ.

4) Παρακολούθησης Ερευνητικών και Αναπτυξιακών Δραστηριοτήτων: Καταγραφή ερευνητικών και αναπτυξιακών έργων του Τμήματος και ενημέρωση σχετικά με αυτά, ανανέωση του καταλόγου επιστημονικών δημοσιεύσεων του Τμήματος, παρακολούθηση ερευνητικών τάσεων στα ελληνικά και ξένα ΑΕΙ και καταγραφή της πολιτικής του Τμήματος στον τομέα αυτό, διοργάνωση επιστημονικών ημερίδων και σεμιναρίων, έκδοση τεύχους με επιλεγμένα θέματα από πτυχιακές και διπλωματικές εργασίες, έκδοση τεύχους στα αγγλικά με τις κυριότερες πρωτότυπες συνεισφορές όλων των διδακτορικών διατριβών του Τμήματος και άλλων ερευνητικών δραστηριοτήτων των μελών ΔΕΠ.

5) Υποστήριξης Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών: Προγραμματισμός λειτουργίας, συντήρηση και αναβάθμιση των γενικών εξοπλισμών και εργαστηρίων Η/Υ του Τμήματος, λειτουργία και αναβάθμιση δικτυακών υποδομών του Τμήματος, λειτουργία και ανάπτυξη οπτικοακουστικών μέσων διδασκαλίας και εξοπλισμού τηλεεκπαίδευσης, διαχείριση και αναβάθμιση εκπαιδευτικού λογισμικού και ενημέρωση του προσωπικού και των φοιτητών σχετικά με αυτό, ανάπτυξη νέων υπηρεσιών προς τους φοιτητές και το προσωπικό.

Δράσεις Βελτίωσης των Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών – Δια Βίου Εκπαίδευση

Οι δράσεις αυτές έχουν ως στόχο την όσο το δυνατόν καλύτερη ανταπόκριση του Τμήματος στις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας, τη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης, την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, την περαιτέρω βελτίωση των ερευνητικών δραστηριοτήτων, την ανάπτυξη συνεργασιών, την ανάπτυξη της δια βίου εκπαίδευσης, την προβολή και την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη οικονομική αυτοδυναμία του Τμήματος.

Η σχεδίαση των δράσεων με στόχο την αντιμετώπιση των αναγκών της σύγχρονης κοινωνίας γίνεται κατά τρόπο ώστε να μην διαταράσσεται η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, υιοθετώντας ευέλικτες λύσεις που μπορούν να επανεξετάζονται και να τροποποιούνται όποτε κριθεί αναγκαίο. Οι τρεις βασικές κατευθύνσεις της πολιτικής στο θέμα αυτό είναι:

α) Δημιουργία Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης που απευθύνεται, ειδικά σε ό,τι αφορά στην Παιδαγωγική επιστήμη και έρευνα με πέντε κατευθύνσεις, σε εκπαιδευτικούς, οι οποίοι έχουν αποφοιτήσει παλαιότερα ή έχουν αποκτήσει τις γνώσεις τους εμπειρικά και επιθυμούν να τις βελτιώσουν ως προς τις σύγχρονες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις. Τα μαθήματα στο πρόγραμμα αυτό απαιτείται να γίνονται απογευματινές ώρες. β) Εισαγωγή στο ΠΜΣ πτυχιούχων (Πανεπιστημίων και ΤΕΙ) συγγενών επιστημονικών κλάδων με ταυτόχρονη υποχρέωση των φοιτητών αυτών να παρακολουθούν και να εξετάζονται επιτυχώς σε 2 προπτυχιακά μαθήματα. γ) Ενίσχυση των ερευνητικών και αναπτυξιακών δεξιοτήτων στην Ελλάδα καθώς και άρτια κατάρτιση στελεχών, μέσω Διατμηματικών Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών με υποστήριξη της διεπιστημονικής γνώσης. Επίσης, προβλέπεται να συνεχιστεί η διαδικασία εισαγωγής στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών ειδικών μαθημάτων, κυρίως διεπιστημονικής φύσης, που καλλιεργούν αναγκαίες δεξιότητες στη σημερινή κοινωνία.

Όσον αφορά στη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης και την ενσωμάτωση των νέων

τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία προβλέπονται οι παρακάτω ενέργειες:

1. Ανάρτηση Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Υλικού στο Διαδίκτυο Δημιουργία δικτυακών τόπων για όλα τα μαθήματα του προπτυχιακού και μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών και ανάπτυξη εκπαιδευτικού ψηφιακού υλικού (Σημειώσεις, Ασκήσεις, Διαφάνειες Διαλέξεων κλπ.) για χρήση από το διαδίκτυο. Στόχος είναι, πολύ σύντομα, όλα τα παραπάνω να οργανωθούν με ενιαίο τρόπο και να είναι προσβάσιμα από την ιστοσελίδα του Τμήματος. Ο τόπος του κάθε μαθήματος να περιέχει τουλάχιστον: Περιεχόμενο του μαθήματος, πληροφορίες για την οργάνωση, διεξαγωγή και τρόπο αξιολόγησης του μαθήματος, υποχρεώσεις των φοιτητών και προαπαιτούμενες γνώσεις, βιβλιογραφία, σημειώσεις του μαθήματος εφ' όσον διανέμονται, διαφάνειες του μαθήματος εφ' όσον χρησιμοποιούνται, εργαστηριακές και φροντιστηριακές ασκήσεις εφ' όσον προβλέπονται στο μάθημα, τελευταία αποτελέσματα αξιολόγησης του μαθήματος από τους φοιτητές, παλαιά θέματα εξετάσεων εφ' όσον το επιθυμεί ο διδάσκων/σουςα.

2. Πιλοτική Εφαρμογή Νέων Μορφών Διδασκαλίας με χρήση ΤΠ&Ε

Η δράση αυτή περιλαμβάνει: □ πιλοτική χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού λογισμικού σε 2-3 επιλεγμένα μαθήματα. Πιλοτική εφαρμογή ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης με διάθεση στο διαδίκτυο των βιντεοσκοπημένων διαλέξεων, των διαφανειών και του πίνακα σε 3-4 επιλεγμένα μαθήματα. Η πιλοτική εφαρμογή των νέων μορφών διδασκαλίας στοχεύει αφενός στην εξοικείωση με αυτές και την επέκτασή τους σε άλλα μαθήματα και αφετέρου στην αξιολόγησή τους και την εξαγωγή συμπερασμάτων.

Εναλλακτικοί Τρόποι Αξιολόγησης των Φοιτητών

Στο Τμήμα εφαρμόζονται ήδη εναλλακτικοί τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών σε αρκετά μαθήματα και έχει αποκτηθεί σχετική εμπειρία. Η ευρεία χρήση των εναλλακτικών τρόπων αξιολόγησης των φοιτητών και η αναζήτηση των καταλληλότερων μορφών για κάθε μάθημα πρέπει να εξεταστεί συστηματικά. Με την ενίσχυση του διδακτικού αλλά και υποστηρικτικού προσωπικού μπορούν πλέον να εφαρμοστούν διάφορες μορφές αξιολόγησης, συμπληρωματικές με τις τελικές εξετάσεις (ανάλογα με τη φύση του μαθήματος), όπως:

1. εκπόνηση μελετών περίπτωσης στα πλαίσια επιλεγμένων μαθημάτων,
2. □ εκπόνηση και παρουσίαση εργασιών,
3. □ λύση προβλημάτων κλπ.

Στόχος της εφαρμογής των εναλλακτικών τρόπων αξιολόγησης των φοιτητών, με προσανατολισμό προς το συνεχή και δημιουργικό έλεγχο των γνώσεων, σε αντιδιαστολή με τη μοναδική εξέταση, είναι η καλύτερη και σφαιρικότερη αφομοίωση των παρεχόμενων γνώσεων και η μείωση της διάρκειας φοίτησης.

Θεσμός Συμβούλου Καθηγητή

Το Τμήμα έχει ήδη υιοθετήσει και εφαρμόζει το θεσμό του Συμβούλου Καθηγητή στο Πρόγραμμα

Μεταπτυχιακών Σπουδών, όπου κάθε φοιτητής συνεργάζεται υποχρεωτικά με το Σύμβουλο Καθηγητή του τουλάχιστον μία φορά στην αρχή κάθε εξαμήνου. Στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών έχει θεσμοθετηθεί ο Σύμβουλος Καθηγητής, τον οποίο οι φοιτητές μπορούν να επισκέπτονται εφ' όσον το επιθυμούν ή εάν κρίνουν ότι αντιμετωπίζουν κάποιο πρόβλημα. Πρέπει να εξεταστεί σοβαρά η καθιέρωση της συνεργασίας με το Σύμβουλο Καθηγητή σε υποχρεωτική βάση για κάθε φοιτητή και για διάρκεια 4.1 ετών (μέσος χρόνος φοίτησης) κατά μέγιστο από την εγγραφή του. Αυτό θα γίνει δυνατό με την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού του Τμήματος.

Ο θεσμός αυτός διευκολύνει τους φοιτητές να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους με ορθολογικότερο και αποδοτικότερο τρόπο και μειώνει τυχόν λιμνάζοντες φοιτητές.

4.5.6 Διεπιστημονικότητα και Εξειδίκευση

Σύμφωνα με την κατάσταση που διαμορφώνεται στην ανώτατη εκπαίδευση, τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς, η εξειδίκευση αποκτάται πλέον στις μεταπτυχιακές σπουδές. Οι προπτυχιακές σπουδές θα πρέπει επομένως να παρέχουν ισχυρές βάσεις σε όλο το εύρος της επιστήμης που θεραπεύει ένα Τμήμα καθώς και να καλλιεργούν τις γενικές δεξιότητες των φοιτητών. Με τον τρόπο αυτό οι νέοι επιστήμονες θα οπλίζονται με θεμελιώδεις γνώσεις που θα τους επιτρέπουν να προσαρμόζονται εύκολα στις νέες εξελίξεις της επιστήμης και της τεχνολογίας, αλλά και στις ολοένα και αυξανόμενες απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας. Κατά τη διάρκεια, επίσης, των προπτυχιακών σπουδών θα πρέπει να δίνεται η δυνατότητα δομημένης γνωριμίας με τις διαφορετικές ειδικεύσεις που προσφέρει η επιστήμη, ώστε οι φοιτητές να μπορούν να επιλέγουν τις μεταπτυχιακές σπουδές που θα ακολουθήσουν σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα και τις δεξιότητές τους.

Ο σχεδιασμός των μεταπτυχιακών σπουδών βασίζεται στην εξειδίκευση και την εμβάθυνση και λαμβάνει υπόψη του τις επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις, τις ιδιαιτερότητες της Ελλάδας, τις ανάγκες της κοινωνίας και της αγοράς εργασίας, τα ισχυρά σημεία και τις αδυναμίες του Τμήματος, τη θέση της χώρας στα Βαλκάνια και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μέχρι σήμερα το Τμήμα έχει με επιτυχία τηρήσει τα κριτήρια αυτά και στο μέλλον θα πρέπει να τα αξιολογεί συστηματικά ώστε να αναπροσαρμόζει τις μεταπτυχιακές του σπουδές.

Οι σημερινές κοινωνίες απαιτούν όλο και περισσότερο τη διεπιστημονική γνώση. Έτσι, θα πρέπει από τις προπτυχιακές σπουδές ήδη να εισαχθούν ορισμένα μαθήματα που προάγουν τη διεπιστημονικότητα. Κυρίως όμως θα πρέπει να οργανωθούν σοβαρές διεπιστημονικές μεταπτυχιακές σπουδές. Οι πρόσφατες αλλά και οι παλαιότερες σχετικές συνεργασίες του Τμήματος είναι προς τη σωστή κατεύθυνση και ένας άλλος τρόπος για να προωθηθεί η διεπιστημονικότητα είναι η δημιουργία μηχανισμών κινητικότητας των φοιτητών μέσα στο Πανεπιστήμιο.

Επιμόρφωση και Δια Βίου Εκπαίδευση

Ο τομέας της επιμόρφωσης και της Δια Βίου εκπαίδευσης είναι ένας τομέας τον οποίο το Τμήμα θα πρέπει να σχεδιάσει προσεκτικά και να αναπτύξει. Ήδη τρέχει ή θα τρέχει πρόγραμμα/τα δια βίου μάθησης στο τμήμα. Με την αύξηση των μελών ΔΕΠ και του υποστηρικτικού προσωπικού καθώς και με την επίλυση του προβλήματος των χώρων, αυτό θα είναι πλέον δυνατό. Από τη δραστηριότητα αυτή το Τμήμα μπορεί να αντλήσει σημαντικούς οικονομικούς πόρους. Επιπλέον θα είναι σε θέση να διοργανώσει σεμινάρια για την αντιμετώπιση του αναλφαριθμισμού στις νέες τεχνολογίες, διοργάνωση κύκλων μαθημάτων σε γενικές γνώσεις εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, εκπαίδευσης ενηλίκων κλπ.

2. Διδακτικό έργο

2.1. Το περιεχόμενο της αξιολόγησης, οι διαδικασίες συλλογής δεδομένων και το δείγμα

Στην ενότητα αυτή αξιολογούμε το διδακτικό έργο που προσφέρεται στο Τμήμα Νηπιαγωγών Φλώρινας σε προπτυχιακό επίπεδο βασισμένοι σε απογραφικά δελτία μαθημάτων που συμπλήρωσαν μέλη ΔΕΠ του τμήματός μας και ερωτηματολόγια αξιολόγησης του μαθήματος που συμπλήρωσαν φοιτητές και φοιτήτριες του τμήματός μας την πρώτη εβδομάδα μαθημάτων μετά το Πάσχα 2008.

Θεωρούμε σημαντικό να αναφερθούμε στη διαδικασία και το περιεχόμενο τη αξιολόγησης του διδακτικού έργου, μιας και για πρώτη φορά κατατίθεται στο Τμήμα μας ετήσια έκθεση αξιολόγησης. Η διαδικασία και το περιεχόμενο της αξιολόγησης αποφασίστηκε στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος **XXXX**, μετά από συζήτηση της πρότασης που κατέθεσε η επιτροπή για την αξιολόγηση του διδακτικού έργου, η οποία ορίστηκε με τη Γενική Συνέλευση **XXX**.

Συγκεκριμένα, αποφασίσαμε να χρησιμοποιήσουμε τους περισσότερους δείκτες που προτείνει η Α.ΔΙ.Π. για την αξιολόγηση του διδακτικού έργου, όπως περιγράφονται στο έντυπο «Διασφάλιση Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση: Ανάλυση κριτηρίων Διασφάλισης Ποιότητας Ακαδημαϊκών Μονάδων» Έκδοση 2.0, Ιούλιος 2007, ΑΔΙΠ, Αθήνα, (<http://www.adip.gr>). Αποφύγαμε, όμως, την έμφαση στην ενότητα των δεικτών 2.5 «μέσα και υποδομές» και 2.6 «αξιοποίηση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας», που, από τη μια, αξιολογούνται χωριστά ως ευρύτερος δείκτης ποιότητας σε άλλο σημείο της ετήσιας έκθεσης του τμήματός μας και, από την άλλη, δεν αξιολογούν τόσο το διδακτικό έργο αλλά την υπάρχουσα υποδομή και τη σχετιζόμενη με αυτή χρηματοδότηση. Γι' αυτούς τους λόγους εγκρίθηκαν και οι ανάλογες αλλαγές στο απογραφικό δελτίο των μαθημάτων και στο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης του μαθήματος από τους φοιτητές. Συγκεκριμένα, από το υπόδειγμα της Α.ΔΙ.Π. για την απογραφή του εξαμηνιαίου μαθήματος αφαιρέσαμε τις ενότητες 11.2.1. και 11.2.3. που απαιτούν, κατά τη γνώμη μας, λεπτομέρειες για τα διδακτικά βοηθήματα, την 11.5.2. που τη θεωρούμε αόριστη ως προς τη διαφάνεια αξιολόγησης της επίδοσης των φοιτητών και την ενότητα IV2 όπου ζητά κατανομή βαθμολογίας των φοιτητών του μαθήματος.

Από το υπόδειγμα της Α.ΔΙ.Π. για την αξιολόγηση του εξαμηνιαίου μαθήματος από τους φοιτητές αφαιρέσαμε την ερώτηση 5 που αφορούσε στην έγκαιρη διανομή των βιβλίων (που

δεν εξαρτάται απαραίτητα από το διδακτικό προσωπικό) και την ερώτηση 6 που ζητούσε μία γενική αξιολόγηση του κύριου συγγράμματος χωρίς περαιτέρω διευκρινίσεις. Επίσης αφαιρέσαμε την ερώτηση 8 που νομίζουμε ότι δεν αρμόζει στα περισσότερα μαθήματα του δικού μας τμήματος. Τέλος, η ερώτηση 13 αφαιρέθηκε γιατί ο φόρτος εργασίας έχει υπολογιστεί σύμφωνα με Ευρωπαϊκές οδηγίες στις οποίες έχει συναινέσει η γενική συνέλευση στην οποία εκπροσωπείται και ο φοιτητικός σύλλογος και άρα δεν αποτελεί ζητούμενο στην αξιολόγηση των μαθημάτων. Εντοπίσαμε, τέλος, τις ερωτήσεις που δεν ήταν απαραίτητο να απαντηθούν από όλους τους φοιτητές, π.χ. μερικές ερωτήσεις αφορούσαν ειδικά στα εργαστηριακά μαθήματα ή σε μαθήματα όπου υπήρχε επικουρικό διδακτικό προσωπικό. Η κλίμακα διατηρήθηκε ίδια, δηλαδή από το 1 («καθόλου» ή «απαράδεκτη») μέχρι το 5 («πάρα πολύ» ή «πολύ καλή»).

Η φετινή χρονιά αποφασίσαμε η αξιολόγηση να γίνει πιλοτικά και τα μέλη ΔΕΠ να συμπληρώσουν ένα απογραφικό δελτίο για ένα από τα δύο μαθήματα που διδάσκουν στο εαρινό εξάμηνο. Σε εκείνο το μάθημα μοιράστηκαν και τα ερωτηματολόγια αξιολόγησης στους φοιτητές, τα οποία συλλέχθηκαν από τριμελή ομάδα φοιτητών και παραδόθηκαν σε κλειστό φάκελο στη γραμματεία του τμήματος.

Η επιλογή της μερικής συμπλήρωσης των εργαλείων δεν έγινε μόνο λόγω της πιλοτικής εφαρμογής της αξιολόγησης. Πρέπει να τονίσουμε την αναγκαιότητα εύρεσης ενός αποτελεσματικού, από τη μια, και εφικτού, από την άλλη, τρόπου αξιολόγησης του διδακτικού έργου. Ειδικότερα, ως προς τη διαδικασία αξιολόγησης του διδακτικού έργου δηλώνουμε επιφύλαξη για το γραφειοκρατικό χαρακτήρα της απογραφής ενός εξαμηνιαίου μαθήματος, όπως αυτή προτείνεται από την Α.Δ.Ι.Π., σε σχέση με την απαιτούμενη λεπτομέρεια και τον όγκο της πληροφορίας. Ένα εξαμηνιαίο μάθημα, με το προτεινόμενο από την Α.Δ.Ι.Π. δελτίο, απογράφεται μέσω της περιγραφής είκοσι επτά θεματικών ενοτήτων σε οκτώ τουλάχιστον σελίδες κειμένου. Αυτό σημαίνει ότι κάθε διδάσκων ή διδάσκουσα θα πρέπει να δίνει τριάντα δύο σελίδες κείμενο για τα τέσσερα μαθήματα που διδάσκει το ακαδημαϊκό έτος. Επίσης, αυτό σημαίνει ότι η επιτροπή που θα αναλάβει την ανάλυση των δεδομένων θα πρέπει να επεξεργαστεί παραπάνω από εξακόσιες σελίδες από είκοσι μέλη ΔΕΠ και παραπάνω από 600 ερωτηματολόγια φοιτητών, (αν υπολογίσουμε τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων από 30 φοιτητές κατά μέσο όρο σε κάθε μάθημα), προκειμένου να προχωρήσει στη συγγραφή της ετήσιας έκθεσης συγκεκριμένων στοιχείων κάθε χρόνο.

Συνολικά, συμπληρώθηκαν 13 απογραφικά δελτία από μέλη ΔΕΠ του τμήματος και 241 ερωτηματολόγια από φοιτητές. Εφόσον, τα δεδομένα που έχουμε δεν αντιπροσωπεύουν το

σύνολο των μαθημάτων που διδάχθηκαν στο εαρινό εξάμηνο και δεν έχουμε απογραφικά δελτία μαθημάτων και ερωτηματολόγια φοιτητών από το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, τα ευρήματά μας δε μπορούν να γενικευθούν στο σύνολο του διδακτικού έργου που προσφέρεται στο τμήμα μας. Θεωρούμε, λοιπόν, όσα ακολουθούν μία πρώτη και ενδεικτική καταγραφή του διδακτικού έργου, στην προσπάθεια συγγραφής της ετήσιας έκθεσης συγκεντρωτικών στοιχείων.

Παρακάτω αναφέρουμε τα ευρήματά μας σε σχέση με κάθε μία από τις ενότητες των δεικτών της Α.ΔΙ.Π. Στη συνέχεια, συνοψίζουμε τα γενικά ευρήματα έχοντας ως αφετηρία τους άξονες που περιγράφονται στο υπόδειγμα εσωτερικής αξιολόγησης της Α.ΔΙ.Π

2.2 Αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού.

Στις ερωτήσεις 22 μέχρι 27 όπου οι φοιτητές αξιολογούν τον διδάσκοντα /τη διδάσκουσα, η μέση τιμή σε κάθε μία από τις αξιολογήσεις είναι ιδιαίτερα υψηλός. Οι φοιτητές εκτιμούν ότι οι διδάσκοντες οργανώνουν καλά την παρουσίαση της ύλης (ερώτηση 22), διεγείρουν το ενδιαφέρον των φοιτητών (ερώτηση 23) και παρουσιάζουν με τρόπο απλό, ενδιαφέρον και με παραδείγματα τις βασικές έννοιες της ύλης (ερώτηση 24). Επίσης, ως προς τη διδακτική διαδικασία, ενθαρρύνουν τους φοιτητές στη διατύπωση αποριών (ερώτηση 25), είναι συνεπείς στις υποχρεώσεις τους (ερώτηση 26) και προσιτοί (ερώτηση 27). Όπου υπάρχει επικουρικό προσωπικό, η συμβολή του στην κατανόηση της ύλης θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική.

Επίσης, σε σχέση με την αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού, τόσο η καθοδήγηση από το διδάσκοντα στις γραπτές εργασίες (ερώτηση 14) όσο και η ποιότητα των σχολίων που έλαβαν οι φοιτητές στην εργασία τους, ώστε να είναι αναλυτικά (ερώτηση 15) και να δίνουν τη δυνατότητα για τη βελτίωσή της (ερώτηση 16) κρίθηκε πολύ θετικά από τους φοιτητές.

Πίνακας 1: Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του διδακτικού προσωπικού από τους φοιτητές

ερώτηση	14	15	16	22	23	24	25	26	27	28
απάντησαν	142	140	138	245	249	249	249	248	247	127
Δεν	107	109	111	4	0	0	0	1	2	122

απάντησαν										
mean	3,88	4,10	3,68	4,11	3,92	4,20	4,25	4,29	4,21	4,16
median	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	5,00	4,00	4,00

2.3 Ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας

Όλοι οι διδάσκοντες χρησιμοποιούν περισσότερες της μίας μεθόδου διδασκαλίας, συμπεριλαμβανομένων των διαλέξεων, των ομαδικών εργασιών, των εργαστηριακών ασκήσεων, των παρουσιάσεων εργασιών και άλλων. Οι πιο συνηθισμένες μέθοδοι διδασκαλίας είναι οι διαλέξεις, οι ομαδικές εργασίες και οι παρουσιάσεις εργασιών. Η ύλη και το περιεχόμενο του μαθήματος επικαιροποιείται μέσω της αναζήτησης της σύγχρονης βιβλιογραφίας και της έρευνας στο διαδίκτυο.

Το ποσοστό των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις είναι περίπου 80% ενώ το ποσοστό επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις είναι κατά μέσο όρο 70%. Το 62,5 % των φοιτητών αποφοιτά κανονικά στα τέσσερα χρόνια ενώ το 90% των εναπομείναντων φοιτητών αποφοιτά στα 5 χρόνια. Ο μέσος βαθμός λήψης του πτυχίου είναι 7.0-8.4 για το 75% των φοιτητών μας και 8.5-10.00 για το 25% των φοιτητών μας.

Η θετική εικόνα για την ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας, όπως προκύπτει από τα ποσοτικά δεδομένα που παρουσιάσαμε παραπάνω, γίνεται εξάλλου φανερή και στην υψηλή αξιολόγηση του διδακτικού προσωπικού (βλέπε ενότητα 1.4.2.) αλλά και στην οργάνωση και εφαρμογή του διδακτικού έργου (βλέπε ενότητα 1.4.4).

Αξίζει ακόμα να αναφέρουμε ότι το 78% των φοιτητών παρακολουθεί συστηματικά (πολύ ως πάρα πολύ) τα μαθήματα και τα εργαστήρια και επίσης 74% των φοιτητών αξιολογούν ότι ανταποκρίνονται πολύ έως πάρα πολύ στις απαιτήσεις των μαθημάτων. Η μελέτη για παραπάνω από τους μισούς φοιτητές ανέρχεται στις δύο και παραπάνω ώρες την εβδομάδα για κάθε μάθημα και για το υπόλοιπο 25% των φοιτητών ανέρχεται κατά μέσο όρο στις τρεις με τέσσερις ώρες την εβδομάδα.

2.4. Οργάνωση και εφαρμογή του διδακτικού έργου.

Η ύλη του μαθήματος ανακοινώνεται στο εισαγωγικό μάθημα, στους πίνακες ανακοινώσεων αλλά και στην πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης CoMPUS για όσους διδάσκοντες έχουν φροντίσει γι' αυτό. Όλο το διδακτικό προσωπικό δηλώνει ότι περιγράφονται οι μαθησιακοί

στόχοι των μαθημάτων και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα του μαθήματος, γεγονός που εξασφαλίστηκε στην τελευταία αναμόρφωση του οδηγού σπουδών μετά από απόφαση του τμήματος να περιγράψει τα μαθήματα σύμφωνα με τις οδηγίες του συστήματος ECTS.

Και οι 248 φοιτητές δηλώνουν ικανοποιημένοι από τη σαφήνεια των στόχων του μαθήματος (mean: 3,90, median: 4,00). Επίσης, αξιολογούν θετικά, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα την οργάνωση της ύλης (ερώτηση 3) και την ανταπόκρισή της στους στόχους του μαθήματος (ερώτηση 2). Θεωρούν ότι το διδακτικό υλικό συμβάλει στην καλύτερη κατανόηση του μαθήματος (ερώτηση 4). Οι φοιτητές θεωρούν το επίπεδο δυσκολίας των μαθημάτων μέτριο έως πολύ δύσκολο (ερώτηση 7). Τα μαθήματα συνδέονται μεταξύ τους από μέτριο έως ικανοποιητικό βαθμό (ερώτηση 6). Οι μισοί περίπου φοιτητές απαντούν στην προαιρετική ερώτηση για την αναγκαιότητα ύπαρξης φροντιστηρίων δηλώνοντας λίγο έως μέτρια απαραίτητη την ύπαρξη φροντιστηρίων (ερώτηση 8). Οι μισοί φοιτητές που αξιολογούν τα φροντιστήρια τα θεωρούν λίγο έως μέτρια ποιοτικά (ερώτηση 9). Αυτό χρειάζεται περαιτέρω διερεύνηση, μιας και η αξιολόγηση του επικουρικού προσωπικού που συνεργάζεται με τους διδάσκοντες στα φροντιστήρια έχει αξιολογηθεί πολύ έως πάρα πολύ θετικά (βλέπε ερώτηση 28 στον πίνακα 1). Οι φοιτητές θεωρούν μέτρια έως πολύ διαφανή τη διαδικασία αξιολόγησης στο μάθημα (ερώτηση 10). Όπου δίνονται εργασίες, το θέμα ανακοινώνεται πολύ έως πάρα πολύ έγκαιρα (ερώτηση 11) και η προθεσμία υποβολής της είναι πολύ έως πάρα πολύ λογική (ερώτηση 12). Η εργασία συμβάλλει μέτρια έως πολύ στην κατανόηση του μαθήματος (ερώτηση 17). Ειδικότερα για τα εργαστηριακά μαθήματα, το επίπεδο δυσκολίας του εργαστηρίου κυμαίνεται γύρω από ένα μέτριο επίπεδο (ερώτηση 29). Η επάρκεια των σημειώσεων του εργαστηρίου (ερώτηση 30) και η εξήγηση των βασικών αρχών και πειραμάτων (ερώτηση 31) αξιολογείται ως ικανοποιητική από τους φοιτητές.

Πίνακας 2: αξιολόγηση της οργάνωσης και εφαρμογής του διδακτικού έργου από τους φοιτητές

ερώτηση	1	2	3	4	6	7	8	9	10	11	12	17	29	30	31
απάντησαν	248	249	246	247	232	246	126	128	221	179	180	140	95	94	94
Δεν απάντησαν	1	0	3	2	17	3	123	121	28	70	69	109	154	155	155
Mean	3,90	3,99	4,02	3,95	3,39	3,43	2,62	2,86	3,64	4,30	4,27	3,87	3,52	3,52	4,1

median	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00	2,50	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
--------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων τηρείται απόλυτα. Σε έκτακτες περιπτώσεις τα μαθήματα αναπληρώνονται σε ώρες που δε δυσχεραίνουν το υπόλοιπο πρόγραμμα των φοιτητών. Και οι 248 φοιτητές που συμπλήρωσαν τα σχετικά ερωτηματολόγια δηλώνουν περισσότερο από ικανοποιημένοι ως προς τη συνέπεια στις υποχρεώσεις των διδασκόντων (mean: 4,29, median: 5,00), όπως προαναφέραμε.

Υπάρχει ιδιαίτερη μνεία από το Τμήμα μας για την ορθολογική οργάνωση και δομή του ωρολογίου προγράμματος μαθημάτων, το οποίο είναι μοιρασμένο σε όλες τις ημέρες της εβδομάδας και στις πρωινές και στις απογευματινές ώρες.

Βασικά εισαγωγικά μαθήματα της ειδικότητάς τους διδάσκονται από τα μέλη ΔΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων. Το τμήμα έχει στελεχωθεί επιτυχώς και καλύπτονται όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα (εκτός από τρία) από μέλη ΔΕΠ που έχουν εκλεγεί στο αντίστοιχο αντικείμενο. Άρα, υπάρχει στενή συνάφεια ανάμεσα στο αντικείμενο της θέσης ενός μέλους ΔΕΠ και των μαθημάτων που διδάσκει στο Τμήμα.

2.5 Εκπαιδευτικά βοηθήματα.

Τα βοηθήματα που διανέμονται στους φοιτητές είναι βιβλία που καλύπτουν το 20 -30% της ύλης. Παράλληλα, παρέχεται βιβλιογραφική υποστήριξη πέραν των διανεμόμενων συγγραμμάτων με σχετική ανακοίνωση της βιβλιογραφίας του μαθήματος στο εισαγωγικό μάθημα, στους πίνακες ανακοινώσεων αλλά και στην πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης CoMPUS για όσους διδάσκοντες έχουν φροντίσει γι' αυτό. Η βιβλιογραφία του μαθήματος επικαιροποιείται μέσω της αναζήτησης της σύγχρονης βιβλιογραφίας και της έρευνας στο διαδίκτυο.

1.4.6. Μέσα και υποδομές.

Ο αριθμός, η χωρητικότητα και η επάρκεια των αιθουσών διδασκαλίας και των εργαστηρίων σχολιάζεται αναλυτικά σε άλλο μέρος της ετήσιας έκθεσης συγκεντρωτικών στοιχείων. Εδώ, αναφέρουμε ειδικότερα ότι, σύμφωνα με τα απογραφικά δελτία του μαθήματος που συμπλήρωσαν οι διδάσκοντες, οι περισσότεροι περιέγραψαν ως ανεπαρκή το χώρο των αιθουσών και τον εξοπλισμό, με συγκεκριμένες ελλείψεις που δυσχεραίνουν τις συνθήκες

διδασκαλίας. Μόνο δυο καθηγητές δήλωσαν ικανοποιημένοι από το χώρο των αιθουσών και του εξοπλισμού.

Ως προς την επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού, οι 92 φοιτητές (157 δεν απάντησαν γιατί δεν αντιστοιχούσε το ερώτημα με τη φύση του μαθήματος) μέτρια έως πολύ ικανοποιημένοι από τον εξοπλισμό των εργαστηρίων (mean 3,78, median: 4,00).

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα εκπαιδευτικά εργαστήρια δεν είναι διαθέσιμα για χρήση εκτός προγραμματισμένων ωρών, λόγω της έλλειψης επικουρικού προσωπικού.

Επίσης, ως προς τη διαθεσιμότητα της βιβλιογραφίας και την έμμεση αξιολόγηση της βιβλιοθήκης του τμήματος, οι φοιτητές δήλωσαν μέτρια ικανοποίηση (MEAN 3,14, median: 3,00). Το ίδιο ισχύει και για την αξιολόγηση των φοιτητών ως προς την ύπαρξη ερευνητικού υλικού στη βιβλιοθήκη (MEAN 3,12, median: 3,00). Τα δύο αυτά δεδομένα δείχνουν ότι υπάρχουν πολλά περιθώρια ακόμα για εμπλουτισμό της υπάρχουσας βιβλιογραφίας και του ερευνητικού υλικού μέσω ενισχυμένων κονδυλίων για τη βιβλιοθήκη.

2.5.1 Αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ).

Οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται στην παρουσίαση των μαθημάτων, στη διδασκαλία και στην εργαστηριακή εκπαίδευση, όποτε υπάρχει διαθεσιμότητα. Όμως, η καταλληλότητα και διαθεσιμότητα των υπάρχουσών υποδομών και μέσων έχει συνέπεια στην ποιότητα της διδακτικής διαδικασίας. Χρειάζεται μέριμνα από τους χρηματοδοτικούς φορείς για τη βελτίωση των υποδομών τεχνολογιών και πληροφορικής. Περίπου το 1/3 των διδασκόντων έχουν αναρτήσει τα μαθήματά τους στην πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης CoMPUS. Επίσης, οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται πολύ συχνά στην επικοινωνία των φοιτητών με τον διδάσκοντα ή τη διδάσκουσα, είτε μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, είτε μέσω της πλατφόρμας CoMPUS. Το ύψος των επενδύσεων του Τμήματος σε ΤΠΕ κατά την τελευταία πενταετία ανέρχεται στα ....

2.5.2 Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και η μεταξύ τους συνεργασία.

Η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα υποχρεωτικά μαθήματα είναι ένας καθηγητής προς 80 ή 90 φοιτητές, ενώ στα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά 1/15-25 φοιτητές. Επίσης η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα εργαστήρια είναι XXX. Όλοι οι διδάσκοντες και οι διδάσκουσες έχουν

ανακοινωμένες ώρες γραφείου για συνεργασία με τους φοιτητές, κατανεμημένες σε δύο τουλάχιστον ημέρες, οι οποίες αξιοποιούνται από τους φοιτητές σε πολύ μεγάλο βαθμό. Εξάλλου, η συνεργασία με τους φοιτητές υπάρχει σε πολλές περιπτώσεις και σε ώρες εκτός των ωρών συνεργασίας.

2.5.3 Σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα.

Η εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία (π.χ. αναζήτηση και χρήση βιβλιογραφίας) γίνεται είτε μέσω της ανάληψης μικρών ερευνητικών ομαδικών εργασιών στο πλαίσιο του μαθήματος, είτε μέσα από σεμινάρια και ατομική ή ομαδική συνεργασίας με τους φοιτητές.

2.5.4 Συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο.

Συνεργασία με ιδρύματα της αλλοδαπής σε επίπεδο κινητικότητας (Εράσμους)

Έχουν συναφθεί συμφωνίες ανάμεσα στο Τμήμα Νηπιαγωγών και τα ακόλουθα ιδρύματα:

1. University of Cyprus -Nicosia
2. University of Jyvaskyla- Finland
3. University of Göteborg
4. University of Turin- Italy
5. Institute of Education- University of London, UK

Ειδικότερα, οι συμφωνίες με τα υπ' αριθμόν ιδρύματα 1-4 εξακολουθούν να ισχύουν (κατόπιν ανανέωσης) και έχουν συναφθεί ως νέες συμφωνίες με τα υπ' αριθμόν ιδρύματα 4 και 5 (με το 5 σε μεταπτυχιακό επίπεδο).

Επίσης είναι σε φάση διαπραγμάτευσης συμφωνία με το Πανεπιστήμιο του Eski Sehir στην Τουρκία.

Σε μεταπτυχιακό επίπεδο συμφωνία έχει εγκριθεί με το Institute of Education του Πανεπιστημίου του Λονδίνου.

Συνεργασία με ιδρύματα της αλλοδαπής σε επίπεδο προγραμμάτων σπουδών

Επίκειται, με πρωτοβουλία μελών ΔΕΠ του Τμήματός μας, η υπογραφή συμφωνίας συνεργασίας με το Κρατικό Πανεπιστήμιο Ανθρωπιστικών Σπουδών Μαριούπολης (Ουκρανίας). Η συνεργασία θα προβλέπει και την ανταλλαγή μελών ΔΕΠ για διδασκαλία μαθημάτων στα δύο Πανεπιστήμια αλλά και —κυρίως— τη φιλοξενία φοιτητών του Τμήματος Ελληνικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Πανεπιστημίου της Μαριούπολης για τη βελτίωση της ελληνομάθειάς τους με τη φοίτησή τους στο (υπό ίδρυση) Σχολείο Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού του Πανεπιστημίου μας.

Το Τμήμα μας (μαζί με το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης) πήρε την πρωτοβουλία να αναπτύξει συνεργασία με τις Παιδαγωγικές Σχολές των όμορων Πανεπιστημίων Κορυτσάς (Αλβανίας) και Μπίτολα (FYROM). Η συμφωνία προέβλεπε σε πρώτη φάση την κοινή συνάντηση 10 φοιτητών και 2 μελών ΔΕΠ από κάθε Πανεπιστήμιο στα Μπίτολα για μια πρώτη ανταλλαγή απόψεων και αναζήτηση πεδίου κοινών δράσεων. Η συνάντηση αυτή ματαιώθηκε λόγω της έντασης των διπλωματικών σχέσεων της χώρας μας με τη FYROM για το όνομα της εν λόγω χώρας. Ευελπιστούμε ότι μετά τη λήξη αυτής της εκκρεμότητας η συμφωνία αυτή θα προχωρήσει για το καλό όλων.

Συμμετοχή σε διεθνή ερευνητικά προγράμματα,

Το Τμήμα μας συμμετέχει σε ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα που έχουν στόχο να προσδιορίσουν καλές πρακτικές στο καθημερινό εκπαιδευτικό έργο, να συγκρίνουν την εφαρμοσιμότητα των πρακτικών αυτών σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες και να το ενισχύσουν τόσο σε ζητήματα κοινωνικής αποδοχής του μαθητικού πληθυσμού όσο και σε ζητήματα διδακτικής μεθοδολογίας συγκεκριμένων γνωστικών αντικειμένων (π.χ. «Προσεγγίσεις των Κοινωνικών Σχέσεων στην Προσχολική Εκπαίδευση», με εσωτερικό κωδικό επιτροπής ερευνών 1012. «Materials Science: University-school partnerships for the design and implementation of research-based ICT-enhanced modules on Material Properties», με εσωτερικό κωδικό επιτροπής ερευνών 1004.

Συγκεκριμένα, για το πρόγραμμα με κωδικό 1012 που έτρεξε κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2004-2006, το τμήμα μας ήταν ένα από τα έξι (King's College Αγγλίας, Bologna Ιταλίας, Goteborg Σουηδίας, Jyvaskyla Φινλανδίας και Cordoba Ισπανίας) που συμμετείχαν στο πρόγραμμα «Relational Approaches in Early Education: Enhancing Learning, Social Inclusion and Personal Growth»). Τα αποτελέσματα του προγράμματος παρουσιάζονται στο final report αλλά βρίσκονται και υπό έκδοση σε συλλογικό τόμο.

Για το πρόγραμμα με κωδικό 1004, το Τμήμα μας είναι ένα από τα έξι (Κύπρου, Νάπολης, Ελσίνκι, Θεσσαλονίκης, Βαρκελώνης) που συμμετέχουν στο Ευρωπαϊκό ερευνητικό και αναπτυξιακό πρόγραμμα «MaterialsScience»: University-school partnerships for the design and implementation of research-based ICT-enhanced modules on Material Properties, του FP6. Κατά τη διάρκεια του προγράμματος παράγεται διδακτικό υλικό σε σχέση με τις ιδιότητες των υλικών και με τελικό στόχο την αύξηση του ενδιαφέροντος των μαθητών για τις φυσικές επιστήμες και την τεχνολογία, αλλά και την επιδίωξη αντίστοιχης καριέρας στο μέλλον. Το υλικό αυτό, εκτός από σχολεία της περιοχής, θα εφαρμοσθεί και σε σχολείο του Ελσίνκι. Αντίστροφα τα υλικά των Φιλανδών θα εφαρμοσθούν σε σχολείο της Φλώρινας. Στη διάρκεια του προγράμματος, εκτός της ερευνητικής και αναπτυξιακής παραγωγής, μέλη ΔΕΠ της σχολής, αλλά και των άλλων 5 σχολών του προγράμματος, ανταλλάσσουν επισκέψεις μεταφέροντας τη διεθνή ακαδημαϊκή, εκπαιδευτική και ερευνητική τους εμπειρία.

Οι ερευνητικές αυτές πρωτοβουλίες έχουν τύχει θερμής ανταπόκρισης από τους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και τα αποτελέσματά τους έχουν διαχυθεί μέσα από ημερίδες του Τμήματος και παρουσίασή τους σε τοπικά σεμινάρια σχολικών συμβούλων.

Επίσης, το Τμήμα μας αποτελεί μέλος του Διεθνούς Θεματικού Δικτύου Cice: Children's Identity and Citizenship in Europe, στο οποίο δραστηριοποιούνται τα μέλη ΔΕΠ του τμήματος, μέσα από τη συμμετοχή τους στα σχετικά συνέδρια με ανακοινώσεις.

2.5.5 Κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών

Σχετικά με την κινητικότητα των φοιτητών, το Τμήμα μας έχει δεχτεί 5 φοιτητές και φοιτήτριες από το Goteborg, και 3 φοιτήτριες από τα Jyvaskyla. Η προσφορά μαθημάτων στην αγγλική γλώσσα και η ένταξη του Τμήματός μας στο ακαδημαϊκό σύστημα μεταφοράς πιστωτικών μονάδων (ECTS) έχει δώσει τη δυνατότητα στους φιλοξενούμενους φοιτητές να παρακολουθούν ουσιαστικά και από κοντά το πρόγραμμα σπουδών μας. Στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος αναφέρονται αναλυτικά τα μαθήματα που μπορούν να προσφερθούν και στην αγγλική γλώσσα σε κάθε ακαδημαϊκό έτος. Γενικότερα, όμως δίνεται η δυνατότητα σε όλα τα μαθήματα που έχουν επιλέξει να αναλάβουν και να καταθέσουν σχετική εργασία στον αρμόδιο/α διδάσκοντα/ουσα.

Επίσης, στους εισερχόμενους φοιτητές παρέχεται δωρεάν σίτιση, ελεύθερη πρόσβαση στη βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου, και φοιτητικό πάσο. Γίνονται επίσης φιλότιμες προσπάθειες

για την εξασφάλιση φτηνής διαμονής στην πόλη της Φλώρινας. Τέλος, οργανώνουμε κοινωνικές εκδηλώσεις και εκδρομές για τους εισερχόμενους φοιτητές στην έναρξη ή στη διάρκεια των σπουδών τους στο τμήμα μας με τη συνεργασία συναδέλφων και φοιτητών. Για παράδειγμα, για τους εισερχόμενους φοιτητές οργανώθηκε σύντομη παρουσίαση της ιστορίας της περιοχής, επίσκεψη στο λαογραφικό και αρχαιολογικό μουσείο της Φλώρινας, εκδρομή στις Πρέσπες σε συνεργασία με το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης και εκδρομή στη Θεσσαλονίκη με επισκέψεις στο Βυζαντινό μουσείο και στο αρχαιολογικό μουσείο.

Πέντε φοιτήτριές μας έχουν παρακολουθήσει επιτυχώς τρίμηνα σπουδών στο Πανεπιστήμιο του Goteborg, 1 φοιτητής μας στο Πανεπιστήμιο του Friburg, ένας φοιτητής μας στο Πανεπιστήμιο Jyvaskyla και 2 φοιτήτριές μας στο Πανεπιστήμιο της Κύπρου. Έχουν όλοι και όλες λάβει θετική αξιολόγηση από τα πανεπιστήμια υποδοχής και, επίσης, έχουν αποκομίσει θετικές εμπειρίες από τις σπουδές τους και τη γενικότερη εμπειρία από τη διαμονή τους στις χώρες αυτές.

Το 1/5 των διδασκόντων του τμήματος έχει μετακινηθεί στο πλαίσιο συνεργασιών Εράσμου στο Goteborg , στην Κύπρο και στην Αγγλία. Τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού που μετακινήθηκαν κατέθεσαν ειδική έκθεση με τα πεπραγμένα και το διδακτικό υλικό που έδωσαν στα πανεπιστήμια υποδοχής. Επίσης, το τμήμα μας έχουν επισκεφθεί μία καθηγήτρια από το Πανεπιστήμιο του Goteborg δύο φορές και μία καθηγήτρια από το Πανεπιστήμιο Jyvaskyla.

Στον Πίνακα 1 που ακολουθεί, απεικονίζεται η κινητικότητα των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, φοιτητών (εισερχομένων, εξερχόμενων) από το 2004 έως σήμερα.

Τμήμα Νηπιαγωγών	2007-2008	2006-2007	2005-2006	2004-2005
Κινητικότητα ΔΕΠ (εξερχόμενοι)	2	4	4	2
Κινητικότητα φοιτητών (εξερχόμενοι)	3	1	3	2
Κινητικότητα			1	2

φοιτητών (εισερχόμενοι)				
----------------------------	--	--	--	--

Σχετικά με τον στρατηγικό σχεδιασμό του Τμήματος σχετικά με την κινητικότητα των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας, το Τμήμα ενισχύει την κινητικότητα δίδοντας τις σχετικές εγκρίσεις για την απρόσκοπτη πραγματοποίησή τους.

Φυσικά όταν κάποιο μέλος ΔΕΠ συμμετάσχει σε πρόγραμμα ανταλλαγής είθισται να αναπληρώνεται από κάποιο συνάδελφό του (κυρίως για τη διεξαγωγή μαθημάτων).

Δυστυχώς δεν υπάρχει η δυνατότητα πρόσθετης (από το Τμήμα ή/και το Ίδρυμα) οικονομικής ενίσχυσης των φοιτητών και των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού που λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα κινητικότητας. Μία τέτοια προοπτική θα ήταν όμως σημαντική σε περίπτωση συνολικής επαρκούς χρηματοδότησης του τμήματος.

Υπάρχει στρατηγικός σχεδιασμός σχετικά με την κινητικότητα των φοιτητών. Όπως αναφέραμε σύντομα προηγουμένως, έχουμε εξασφαλίσει την αναγνώριση όλων των σπουδών των εξερχόμενων φοιτητών μέσω του συστήματος ECTS. Για τους εισερχόμενους φοιτητές προσφέρουμε επιπλέον πέντε μαθήματα στα αγγλικά (και κατά καιρούς και σε άλλες γλώσσες), οι οποίοι μπορούν να καλύψουν όλο το φόρτο εργασίας ενός εξαμήνου με τα μαθήματα αυτά.

Γενικότερα, η ιδέα της κινητικότητας φοιτητών και μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού και της Ευρωπαϊκής διάστασης προωθείται μέσω των επίσημων ανακοινώσεων στη Γενική Συνέλευση για τα δρώμενα του Erasmus. Με το πνεύμα συνεργασίας μελών ΔΕΠ του Τμήματος με ιδρύματα του εξωτερικού με τα οποία έχουν συναφθεί συμφωνίες είτε σε project, είτε με ανακοινώσεις σε συνέδρια είτε με την εκπροσώπηση του Τμήματος στη διοργάνωση επιστημονικών συνεδρίων σε διεθνείς επιστημονικούς φορείς και την προβολή του Τμήματος και, γενικότερα, του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας στο εξωτερικό.

Παρότι η συνεργασία με τον εκάστοτε διοικητικό υπεύθυνο του Γραφείου Διεθνών / Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων είναι άριστη, το κύριο πρόβλημα εντοπίζεται στο ότι η θέση αυτή δεν στελεχώνεται μόνιμο προσωπικό αλλά από είναι επί συμβάσει. Χρειάζεται αρκετός χρόνος προκειμένου ο εκάστοτε αρμόδιος υπάλληλος να μάθει τα πολλά και διαφορετικά αντικείμενα τα οποία συνδέονται με τη λειτουργία του Γραφείου Διεθνών / Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων. Κάτι τέτοιο υποδηλώνει ότι η στελέχωση δεν είναι επαρκής με την έννοια

ότι ένα Γραφείο με τέτοιες αρμοδιότητες θα έπρεπε να απασχολεί τουλάχιστον 2 άτομα (εκ των οποίων ο ένας να είναι μόνιμος υπάλληλος) ώστε να γίνεται σωστή κατανομή ρόλων και αρμοδιοτήτων. Επίσης, οι φοιτητές του Τμήματός μας χρειάζεται να μετακινούνται στην Κοζάνη, όπου εδρεύει το Γραφείο Διεθνών Σχέσεων χάνοντας πολλές φορές μαθήματα, χρόνο και χρήματα για να συμπληρώσουν τα σχετικά έντυπα. Θα βοηθούσε η άμεση επίλυση των δύο αυτών ζητημάτων στην ενίσχυση της διεθνούς εικόνας του τμήματός μας.

Η προβολή και ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας για τα προγράμματα κινητικότητας αναλαμβάνει το Τμήμα γίνεται με επίσημη ενημέρωση των μελών ΔΕΠ στη Γενική Συνέλευση Τμήματος (δυνατότητες-επιλογές Ιδρυμάτων, προθεσμίες υποβολής) και με άτυπες επισκέψεις-συναντήσεις σε γραφεία μελών ΔΕΠ καθώς και με e-mail σε όσους εκδηλώνουν ενδιαφέρον και έχουν συγκεκριμένα ερωτήματα.

3. Ερευνητικό έργο

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Η Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.) του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών (Π.Τ.Ν.) του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (Π.Δ.Μ.) έκρινε ότι μετά από 15 έτη λειτουργίας θα έπρεπε να γίνει μια προσπάθεια καταγραφής της επιστημονικής παραγωγής του τμήματος. Προς τούτο, αποφασίστηκε να γίνει μια ανώνυμη ποσοτική καταγραφή των δημοσιευμάτων, της συνεδριακής δραστηριότητας και της διεθνούς αναγνώρισης των μελών του Δ.Ε.Π. Η Γ.Σ. θεώρησε ότι η συγκεκριμένη καταγραφή δεν μπορεί να αποτελεί σε καμία περίπτωση ποιοτικό δείκτη της επιστημονικής παραγωγής του τμήματος, ούτε δείκτη σύγκρισης με άλλα ομοειδή και προφανώς και μη ομοειδή πανεπιστημιακά τμήματα. Τονίζεται δε ότι οι προαναφερθείσα απόφαση της Γ.Σ. αποτελεί σύνθεση ιδεολογικών και εμπειρικών συνιστωσών.

Ακολούθως παρατίθενται κάποιες παρατηρήσεις σχετικά με τη διαδικασία αποτύπωσης της επιστημονικής δραστηριότητας του τμήματος συνολικά αλλά και του κάθε μέλους του Δ.Ε.Π. μεμονωμένα:

- *Στα Παιδαγωγικά Τμήματα (Π.Τ.) θεραπεύονται ως επί το πλείστον οι αποκαλούμενες επιστήμες της αγωγής (περίπου 20 διαφορετικά επιστημονικά πεδία) που κατά βάση εντάσσονται στις κοινωνικές ή στις ανθρωπιστικές επιστήμες. Τόσο το περιεχόμενο, όσο και οι μεθοδολογικές και επιστημολογικές θεωρήσεις των επιστημονικών πεδίων διαφέρουν σημαντικά π.χ. Κοινωνιολογία, Συγκριτική Παιδαγωγική, Διδακτική Φυσικών Επιστημών, Θεατρική Αγωγή κ.λπ. Ως εκ τούτου θα πρέπει να θεωρήσουμε ότι τα Π.Τ. παρουσιάζουν σημαντική ανομοιογένεια και ότι το προσωπικό τους δεν ακολουθεί έναν γενικό τρόπο ανάπτυξης της επιστημονικής του δραστηριότητας, αλλά κατά κανόνα υπακούει στις επιταγές που του υπαγορεύσει το επιστημονικό πεδίο που υπηρετεί. Το γεγονός αυτό δημιουργεί σημαντικές δυσκολίες στις εξελίξεις των μελών του ΔΕΠ, αφού πρακτικά δεν επιτρέπει συγκρίσεις ανάμεσα στην επιστημονική παραγωγή των επιμέρους κλάδων.*
- *Στις κοινωνικές επιστήμες, κατά κανόνα απουσιάζει η βασική έρευνα ή εν πάση περιπτώσει δεν είναι τόσο διαδεδομένη όσο στις θετικές επιστήμες. Σε πολλά δε πεδία των*

κοινωνικών επιστημών απουσιάζει και η εφαρμοσμένη έρευνα. Θα πρέπει ακόμα να σημειωθεί ότι η πολιτική του Υπ.Ε.Π.Θ. στην Ελλάδα οδήγησε στην απαγόρευση της βασικής και της εφαρμοσμένης εκπαιδευτικής έρευνας, με την απόφασή του για απαγόρευση εκπόνησης ερευνών στα σχολεία.

- Ελάχιστα επιδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα απευθύνονται σε Π.Τ. και ακόμα και όταν τέτοια προγράμματα προκηρύσσονται ανατίθενται σε άσχετα με την εκπαίδευση πανεπιστημιακά τμήματα (π.χ. πολυτεχνικά) ενδεχομένως γιατί τα βιογραφικά των υποψηφίων από τα πολυτεχνικά τμήματα ή τα τμήματα των θετικών επιστημών πληρούν επαρκέστερα τις προϋποθέσεις που οι ίδιοι έχουν θέσει.

- Στις κοινωνικές και στις ανθρωπιστικές επιστήμες δεν υπάρχει πλήρες σύστημα καταγραφής των διεθνών και των εγχώριων περιοδικών και τούτο έχει ως συνέπεια να μην καταγράφεται το 75% περίπου των εγχώριων (δεν καταγράφεται καμία ελληνική δημοσίευση) και των διεθνών δημοσιευμάτων. Για τους ίδιους λόγους δεν καταγράφονται και οι εγχώριες και οι διεθνείς ετεροαναφορές. Αρκεί να αναφερθεί ότι διεθνώς αναγνωρισμένοι Έλληνες κοινωνικοί επιστήμονες μοιάζουν ασήμαντοι αν αριθμοποιήσουμε το συγγραφικό τους έργο σύμφωνα με τις προσταγές των τεχνολόγων και των εκπροσώπων των θετικών επιστημών.

- Ο τρόπος παραγωγής των επιστημονικών δημοσιεύσεων στις επιστήμες της αγωγής διαφέρει σημαντικά από τον τρόπο παραγωγής των δημοσιεύσεων στις θετικές και στις τεχνολογικές επιστήμες. Οι ερευνητικές συνθήκες όταν αναφερόμαστε σε κοινωνικά υποκείμενα —δηλαδή ανεξέλεγκτες συνθήκες— είναι εντελώς διαφορετικές από αυτές που αναφέρονται σε άψυχα υλικά —πλήρως ελεγχόμενες εργαστηριακές συνθήκες. Επιπροσθέτως ένα εργαστηριακό πείραμα θετικών ή τεχνολογικών επιστημών παράγει αριθμό δημοσιεύσεων αντίστοιχο των μετρούμενων χαρακτηριστικών, σε αντίθεση με τις κοινωνικές έρευνες όπου συχνά μια πλήρης έρευνα παράγει το πολύ 2-3 δημοσιεύσεις.

- Η ποσοτική αποτύπωση της ατομικής ή της συλλογικής δραστηριότητας δεν είναι δυνατόν να συμπυκνώνεται σε ποσοτικές καταγραφές όταν όλοι γνωρίζουμε την αξία της ποιότητας, η οποία μάλιστα αγνοείται παντελώς στις επερχόμενες αξιολογήσεις των Α.Ε.Ι.

- Η επιστημονική επάρκεια, ποσοτική τε και ποιοτική, των μελών του Δ.Ε.Π. καθενός ξεχωριστά κρίθηκε και κρίνεται σε κάθε εκλογή και εξέλιξη. Οι θετικές κρίσεις για κάθε μέλος Δ.Ε.Π. ευνοούν το τμήμα συνολικά και οι αρνητικές κρίσεις το βαραίνουν αντιστοίχως. Εκ των υστέρων αξιολογήσεις συνιστούν κίνδυνο εσωτερικών συγκρίσεων και στην ουσία καταργούν ή αποδυναμώνουν τις διαδικασίες αξιολόγησης κατά τις κρίσεις εκλογών ή εξελίξεων.
- Οι διεθνείς τάσεις για την αξιολόγηση του προσωπικού των πανεπιστημιακών τμημάτων και των πανεπιστημίων αυτών καθαυτών δεν λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τη συγγραφή βιβλίων, ακριβώς γιατί η αξιολόγηση αποτελεί ιδεολογική κατασκευή των τεχνολόγων και των εκπροσώπων των θετικών επιστημών που κατά κανόνα δεν εκδίδουν βιβλία.
- Η αποτύπωση της επιστημονικής δραστηριότητας των μελών του Δ.Ε.Π. ενός τμήματος, αλλά και του ίδιου του τμήματος συνολικά αποτελεί ένα σύμπλεγμα αριθμών και στατιστικών συσχετίσεων που δεν αποτυπώνουν σε καμία περίπτωση τις συνθήκες παραγωγής. Για παράδειγμα δεν αποτυπώνονται οι ερευνητικές υποδομές, η δυνατότητα χρήσης δικτύου, η συνολική υλικοτεχνική υποδομή, οι χρηματοδοτήσεις, ο πλούτος της βιβλιοθήκης κ.ά.
- Για την ευκρίνεια της αποτύπωσης της επιστημονικής δραστηριότητας ενός πανεπιστημιακού τμήματος και των μελών του Δ.Ε.Π. που εργάζονται σε αυτό θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψιν και μεταβλητές όπως: η κατανομή των βαθμίδων, τα χρόνια υπηρεσίας στο πανεπιστήμιο, η επιστημονική εμπειρία, τα είδη των δημοσιεύσεων, η κατανομή των επιστημονικών κλάδων κ.ά.

Το ζήτημα της επιστημονικής δραστηριότητας των μελών του Δ.Ε.Π. ενός πανεπιστημιακού τμήματος και του πανεπιστημίου συνολικά θα έπρεπε να αποτελεί αντικείμενο «επιστημονικής δραστηριότητας και ειδικής έρευνας» και σε καμία περίπτωση δεν θα έπρεπε να εξαντλείται σε ποσοτικές αποτυπώσεις μονομερώς εμπνευσμένες.

ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

I. ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

Πίνακας 1. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά βαθμίδα.

Βαθμίδα	Αριθμός μελών Δ.Ε.Π.
Λέκτορες	5
Επικ. Καθηγητές	5
Αναπλ. Καθηγητές	2
Καθηγητές	3
Σύνολο¹	15

Πίνακας 2. Μέσες, ελάχιστες και μέγιστες τιμές και αθροίσματα όλων των μεταβλητών.

Μεταβλητές	N	Min.	Max.	Σύνολο	Mean	Std.
						Deviation

¹ Σημειώνεται ότι παρέδωσαν δεδομένα που αφορούν στο συγγραφικό τους έργο τα 15 από τα 18 μέλη Δ.Ε.Π. του τμήματος.

Υπηρεσία ΔΕΠ	15	0	13	84	5,60	3,661
Υπηρεσία στο Παν.	15	2	14	124	8,27	3,615
Έτη απόκτησης Δ.Δ.	15	4	27	173	11,53	5,963
Συνολικός αριθμός δημοσιεύσεων	15	16	152	930	62	38,586
Βιβλία	14	1	15	65	4,64	4,765
Συμμετοχές σε συλλογικούς τόμους (ελληνόγλωσσοι)	14	1	10	63	4,50	2,594
Συμμετοχές σε συλλογικούς τόμους (ξενόγλωσσοι)	11	1	9	34	3,09	2,119
Άρθρα σε διεθνή περιοδικά	14	1	30	146	10,43	7,803
Δημοσιεύσεις σε πρακτικά διεθνών συνεδρίων	14	1	24	114	8,14	6,960
Δημοσιεύσεις σε πρακτικά πανελληνίων συνεδρίων	15	3	31	202	13,47	9,078
Άρθρα σε ελληνικά περιοδικά	15	4	58	240	16,00	13,538
Άρθρα στον ελληνικό τύπο	5	1	50	66	13,20	20,753
Συμμετοχές με ανακοίνωση σε διεθνή συνέδρια	14	4	35	212	15,14	8,151
Συμμετοχές με ανακοίνωση σε πανελλήνια συνέδρια	15	4	36	305	20,33	10,465
Συμμετοχές σε διεθνείς επιστημονικές οργανώσεις	14	1	7	38	2,71	1,684
Συμμετοχές σε επιστημονικές οργανώσεις εθνικής εμβέλειας	14	1	12	60	4,29	3,292
Διεθνείς συνεργασίες με επιστημονικά ιδρύματα	11	1	7	37	3,36	1,963
Συμμετοχές σε χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα	14	2	19	99	7,07	4,747

Διεθνείς ετεροαναφορές	15	1	40	171	11,40	11,306
Ελληνικές ετεροαναφορές	15	2	196	517	34,47	47,679

II. ΚΑΤΑΝΟΜΕΣ

Πίνακας 3. Συνολική συγγραφική παραγωγή του τμήματος

Είδος δημοσίευσης	Αριθμός δημοσιεύσεων
Βιβλία	65
Συμμετοχές σε συλλογικούς τόμους (ελληνόγλωσσοι)	63
Συμμετοχές σε συλλογικούς τόμους (ξενόγλωσσοι)	34
Άρθρα σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά	146
Δημοσιεύσεις σε πρακτικά διεθνών συνεδρίων	114
Δημοσιεύσεις σε πρακτικά πανελληνίων συνεδρίων	202
Άρθρα σε ελληνικά επιστημονικά περιοδικά	240
Άρθρα στον ελληνικό τύπο	66
Σύνολο	930

Πίνακας 4. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά επιστημονική περιοχή

Επιστημονική περιοχή	Αριθμός μελών Δ.Ε.Π.
Κοινωνικές επιστήμες	12
Θετικές επιστήμες	3
Σύνολο	15

Πίνακας 5. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά βαθμίδα και χρόνο υπηρεσίας ως μέλος Δ.Ε.Π.

Βαθμίδα	Μέσος χρόνος υπηρεσίας ως μέλος Δ.Ε.Π.
Λέκτορες	1,8
Επικ. Καθηγητές	6
Αναπλ. Καθηγητές	6
Καθηγητές	11,0

Πίνακας 6. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά βαθμίδα και μέσο χρόνο υπηρεσίας στο πανεπιστήμιο συνολικά

Βαθμίδα	Μέσος χρόνος υπηρεσίας στο Πανεπιστήμιο
Λέκτορες	5,4
Επικ. Καθηγητές	8,6
Αναπλ. Καθηγητές	7
Καθηγητές	13,3

Πίνακας 7. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά βαθμίδα και μέσο χρόνο από την απόκτηση του Διδακτορικού Διπλώματος

Βαθμίδα	Μέσος χρόνος από την απόκτηση του Δ.Δ.
Λέκτορες	7
Επικ. Καθηγητές	10,6
Αναπλ. Καθηγητές	14,5
Καθηγητές	18,7

Πίνακας 8. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά βαθμίδα και μέσου αριθμού δημοσιεύσεων

Βαθμίδα	Μέσος αριθμός δημοσιεύσεων
----------------	-----------------------------------

Λέκτορες	55
Επικ. Καθηγητές	45,2
Αναπλ. Καθηγητές	62,5
Καθηγητές	125,3

Πίνακας 9. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά βαθμίδα και μέσου αριθμού βιβλίων

Βαθμίδα	Αριθμός βιβλίων
Λέκτορες	1,6
Επικ. Καθηγητές	2
Αναπλ. Καθηγητές	7
Καθηγητές	11,0

Πίνακας 10. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά βαθμίδα και μέσου αριθμού συμμετοχών σε ελληνόγλωσσους συλλογικούς τόμους

Βαθμίδα	Δημοσιεύσεις σε ελληνόγλωσσους συλλογικούς τόμους
Λέκτορες	2,8
Επικ. Καθηγητές	4,6
Αναπλ. Καθηγητές	4
Καθηγητές	6,0

Πίνακας 11. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά βαθμίδα και μέσου αριθμού συμμετοχών σε ξενόγλωσσους συλλογικούς τόμους

Βαθμίδα	Δημοσιεύσεις σε ξενόγλωσσους συλλογικούς τόμους
Λέκτορες	1,8
Επικ. Καθηγητές	1,2

Αναπλ. Καθηγητές	2
Καθηγητές	5,0

Πίνακας 12. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά βαθμίδα και μέσου αριθμού δημοσιεύσεων σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά

Βαθμίδα	Δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά
Λέκτορες	6,6
Επικ. Καθηγητές	10
Αναπλ. Καθηγητές	7,5
Καθηγητές	16,0

Πίνακας 13. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά βαθμίδα και μέσου αριθμού δημοσιεύσεων σε ελληνικά επιστημονικά περιοδικά

Βαθμίδα	Άρθρα σε ελληνικά περιοδικά
Λέκτορες	8
Επικ. Καθηγητές	15,6
Αναπλ. Καθηγητές	11,5
Καθηγητές	33,0

Πίνακας 14. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά βαθμίδα και μέσου αριθμού δημοσιεύσεων σε πρακτικά διεθνών συνεδρίων

Βαθμίδα	Δημοσιεύσεις σε πρακτικά διεθνών συνεδρίων
Λέκτορες	10,2
Επικ. Καθηγητές	2,8
Αναπλ. Καθηγητές	6
Καθηγητές	12,3

Πίνακας 15. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά βαθμίδα και μέσου αριθμού δημοσιεύσεων σε πρακτικά πανελληνίων συνεδρίων

Βαθμίδα	Δημοσιεύσεις σε πρακτικά πανελληνίων συνεδρίων
Λέκτορες	11,8
Επικ. Καθηγητές	8,6
Αναπλ. Καθηγητές	21,5
Καθηγητές	19,0

Πίνακας 16. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά βαθμίδα και μέσου αριθμού δημοσιεύσεων στον τύπο

Βαθμίδα	Δημοσιεύσεις στον ελληνικό τύπο
Λέκτορες	1,8
Επικ. Καθηγητές	0
Αναπλ. Καθηγητές	1
Καθηγητές	18,3

Πίνακας 17. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά βαθμίδα και μέσου αριθμού συμμετοχών (με ανακοίνωση) σε διεθνή συνέδρια

Βαθμίδα	Συμμετοχές με ανακοίνωση σε διεθνή συνέδρια
Λέκτορες	16,8
Επικ. Καθηγητές	12,4
Αναπλ. Καθηγητές	11,5
Καθηγητές	14,3

Πίνακας 18. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά βαθμίδα και μέσου αριθμού συμμετοχών (με ανακοίνωση) σε πανελλήνια συνέδρια

Βαθμίδα	Συμμετοχές με ανακοίνωση σε πανελλήνια συνέδρια
Λέκτορες	15,6
Επικ. Καθηγητές	17
Αναπλ. Καθηγητές	25
Καθηγητές	30,7

Πίνακας 19. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά βαθμίδα και μέσου αριθμού συμμετοχών σε διεθνείς επιστημονικές οργανώσεις

Βαθμίδα	Συμμετοχές σε διεθνείς επιστημονικές οργανώσεις
Λέκτορες	2,8
Επικ. Καθηγητές	2
Αναπλ. Καθηγητές	2
Καθηγητές	3,3

Πίνακας 21. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά βαθμίδα και μέσου αριθμού συμμετοχών σε επιστημονικές οργανώσεις εθνικής εμβέλειας

Βαθμίδα	Συμμετοχές σε επιστημονικές οργανώσεις εθνικής εμβέλειας
Λέκτορες	5,4
Επικ. Καθηγητές	3,2
Αναπλ. Καθηγητές	1,5
Καθηγητές	4,7

Πίνακας 22. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά βαθμίδα και μέσου αριθμού διεθνών συνεργασιών

Βαθμίδα	Διεθνείς συνεργασίες με επιστημονικά ιδρύματα (προσκλήσεις για διαλέξεις κ.λπ.)
----------------	--

Λέκτορες	0,6
Επικ. Καθηγητές	2,6
Αναπλ. Καθηγητές	3,5
Καθηγητές	4,7

Πίνακας 23. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά βαθμίδα και μέσου αριθμού συμμετοχών σε χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα

Βαθμίδα	Συμμετοχές σε χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα
Λέκτορες	4
Επικ. Καθηγητές	4,8
Αναπλ. Καθηγητές	8
Καθηγητές	13,0

Πίνακας 24. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά βαθμίδα και μέσου αριθμού διεθνών ετεροαναφορών

Βαθμίδα	Διεθνείς ετεροαναφορές
Λέκτορες	6,6
Επικ. Καθηγητές	11,8
Αναπλ. Καθηγητές	13
Καθηγητές	17,7

Πίνακας 25. Κατανομή του προσωπικού του τμήματος κατά βαθμίδα και μέσου αριθμού ελληνικών ετεροαναφορών

Βαθμίδα	Ελληνικές ετεροαναφορές
Λέκτορες	19,4
Επικ. Καθηγητές	18,4

Αναπλ. Καθηγητές	20
Καθηγητές	96,0

III. ΜΕΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΑΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΙΝΑΚΕΣ

Ο μέσος αριθμός δημοσιεύσεων κατά μέση τιμή των ετών υπηρεσίας Δ.Ε.Π. για το σύνολο του προσωπικού είναι 11,9.

Ο μέσος αριθμός δημοσιεύσεων κατά μέση τιμή των ετών πρόσκτησης Δ.Δ. είναι 5,8.

IV. ΑΚΡΟΤΕΛΕΥΤΙΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Το προσωπικό του τμήματος παρουσιάζει χαμηλό μέσο όρο πανεπιστημιακής υπηρεσίας (μόλις 5,6 έτη). Επίσης παρουσιάζει χαμηλό μέσο όρο χρόνου απόκτησης Διδακτορικού διπλώματος (11,6 έτη). Η διάρκεια ζωής του τμήματος είναι 15 έτη. Αξίζει ακόμα να αναφερθεί ότι όλα τα μέλη του Δ.Ε.Π. που είχαν εκλεγεί μέχρι και το 1996 έχουν εκλεγεί σε άλλα Α.Ε.Ι. (3 άτομα) ενώ άλλοι δύο συνάδελφοι που εκλέχτηκαν αργότερα ακολούθησαν την ίδια πορεία. Τέλος, τα παλαιότερα μέλη του Δ.Ε.Π. που παραμένουν στο τμήμα εκλέχτηκαν το 1997 και είναι μόνον 2. Όλα τα προαναφερθέντα τεκμηριώνουν το νεαρό της επαγγελματικής εμπειρίας του προσωπικού του τμήματος και την έλλειψη υψηλών βαθμίδων. Παρά ταύτα θεωρούμε ότι η κλίμακα κατανομής των βαθμίδων είναι ικανοποιητική και φυσιολογική. Ως εκ τούτου θεωρούμε ότι οι κατανομές που παρουσιάζονται στην ανάλυση που προηγήθηκε μπορούν να χαρακτηριστούν ως ικανοποιητικές σε σχέση με την επαγγελματική αλλά και την ηλικιακή νεότητα του προσωπικού. Αν και τμήμα όπου θεραπεύονται κυρίως οι ανθρωπιστικές ή και κοινωνικές επιστήμες η διεθνής παρουσία του προσωπικού είναι αξιόλογη (βλ. διεθνείς δημοσιεύσεις, ετεροαναφορές, διεθνή συνεδριακή δραστηριότητα, συμμετοχή σε διεθνείς επιστημονικές οργανώσεις) αν αναλογιστεί κανείς ότι ούτε η υλικοτεχνική υποδομή, αλλά ούτε και η εκπεφρασμένη κρατική πολιτική για τα περιφερειακά Α.Ε.Ι. βοήθησαν μέχρι σήμερα προς την κατεύθυνση αυτή.

Η προσεκτική ανάγνωση του πίνακα (2) προσφέρει αρκετές σημαντικές σχετικά με το προφίλ του τμήματος και είναι αρκετά κατατοπιστικός. Για παράδειγμα, ο μέσος αριθμός δημοσιεύσεων είναι 62, ενώ η μικρότερη τιμή είναι το 16. Όλα τα μέλη του Δ.Ε.Π. του τμήματος έχουν εκδώσει ένα τουλάχιστον βιβλίο, ενώ ένα μέλος του Δ.Ε.Π. έχει εκδώσει 15. Η μέση τιμή του αριθμού των βιβλίων είναι 4,64. Και η διεθνής παρουσία του τμήματος —σε επίπεδο δημοσιεύσεων και συμμετοχών σε συνέδρια— μπορεί να χαρακτηριστεί ικανοποιητική με δεδομένο ότι το σύνολο του προσωπικού του τμήματος έχει συμμετάσχει σε 212 διεθνή συνέδρια με μέσο αριθμό συνεδρίων ανά μέλος του Δ.Ε.Π. ίσο με 15,14.

4. Σχέσεις με κοινωνικούς / πολιτιστικούς / παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ- ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΕΙ

Το υλικό

Ήδη το Π.Τ.Ν. Φλώρινας του ΠΔΜ περιλαμβάνει στο Πρόγραμμα Σπουδών του ανεπτυγμένη σε 3 φάσεις, την Πρακτική Άσκηση των φοιτητριών/τών στο Πρόγραμμα Σπουδών του. Μέσα από αυτήν οι φοιτήτριες/τές ολοκλήρωναν μερικώς την εφαρμογή των γνώσεων στην πράξη, διότι η πρακτική άσκηση στο νηπιαγωγείο ήταν μέχρι τώρα αποκλειστικά συνδυασμένη με τη Διδακτική Μεθοδολογία των δραστηριοτήτων και των γνωστικών αντικειμένων της θεσμοθετημένης προσχολικής αγωγής.

Ωστόσο για τη σύνδεση των γνώσεων με τις επαγγελματικές απαιτήσεις και για την πληρέστερη ένταξη των εκπαιδευτικών στο εργασιακό περιβάλλον, καθώς επίσης και για την προώθηση και βελτίωση της προσχολικής αγωγής σύμφωνα με τα νέα ερευνητικά πορίσματα από το 2005 έχει ολοκληρωθεί η διεύρυνση της ήδη υπάρχουσας πρακτικής άσκησης στο νηπιαγωγείο μέσα από τη σύζευξη και συμπλήρωση με τους παρακάτω κοινωνικούς φορείς υποδοχής:

Δημόσια Βιβλιοθήκη Φλώρινας – Παιδικό παράρτημα – Πανεπιστημιακή βιβλιοθήκη ΠΔΜ Φλώρινας, Βιβλιοθήκη «Αριστοτέλης», Προσαρτημένο Εργαστήριο Βιβλιολογίας και βιβλιαγωγής, Εργαστήριο μελέτης της γλώσσας της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του ΠΔΜ, ΓΑΚ (Γενικά Αρχεία του Κράτους - Παράρτημα Φλώρινας), Αρχεία Νομαρχίας, Δήμου, Βιοτεχνικό επιμελητήριο, Αρχεία Εφημερίδων, Τυπογραφεία Φλώρινας και Κοζάνης, Μουσεία (Αρχαιολογικό Μουσείο Φλώρινας, Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Πινακοθήκη Φλωρινιωτών Καλλιτεχνών), Εργαστήριο Εικαστικών και εργαστήριο Μουσικής της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του ΠΔΜ, Ωδείο Φλώρινας, Τεχνοεπιστημονικά μουσεία στην Έδεσσα, στην Κοζάνη, στη Θεσσαλονίκη και στο δίκτυο, Εργαστήριο Φυσικής και Χημείας, Εργαστήριο υπολογιστών του ΠΤΝ Φλώρινας, Συλλογές (Λαογραφική Συλλογή Λέσχης Πολιτισμού Φλώρινας, Λαογραφική Συλλογή «Αριστοτέλη»), Περιβαλλοντικές οργανώσεις (Αρκτούρος, Εταιρία Προστασίας Πρεσπών, WWF), Εργαστήριο υπολογιστών του ΠΤΝ Φλώρινας, Παιδικοί σταθμοί, Νοσοκομείο Φλώρινας, Ειδικά σχολεία, ΕΡΑ, ΚΕΠ,

ΟΤΕ, ΟΑΕΔ, ΔΗΜΟΣ, ΝΟΜΑΡΧΙΑ, Φροντιστήρια υπολογιστών και ξένων γλωσσών, Πρωτοβάθμιες Υπηρεσίες Διοίκησης, ΤΕΔΚ, Ιδιωτικοί Ραδιοφωνικοί Σταθμοί, Βιβλιοπωλεία.

Οι τρέχουσες εξελίξεις στην αγορά εργασίας των εκπαιδευτικών κάθε βαθμίδας δείχνουν ότι ο ανταγωνισμός έχει φθάσει σε υψηλά επίπεδα και ότι οι υποψήφιοι εκπαιδευτικοί αναζητούν διεξόδους και προσόντα, τα οποία θα επιτρέψουν να αναζητήσουν με επιστημονική και διδακτική ασφάλεια θέσεις εργασίας τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Οι συνεχείς μεταβολές στη δομή και στις αρχές της εκπαίδευσης στο διεθνή, αλλά και στον ελληνικό χώρο προσιδιάζουν στην ανάγκη για υψηλά επίπεδα εξειδίκευσης στον τομέα των επιστημών της Αγωγής.

Σημειώνουμε επίσης ότι η ανάγκη εξειδίκευσης δεν αφορά μόνο στην εφαρμογή, αλλά και στην έρευνα, η οποία στον ελληνικό χώρο δεν ασκείται οργανωμένα και μέσα από συστηματικά μορφώματα, αλλά στηρίζεται στην πρωτοβουλία μεμονωμένων επιστημόνων, κυρίως πανεπιστημιακών.

Οι συγκεκριμένες εξειδικεύσεις (Παιδικές Βιβλιοθήκες, Μουσεία, Παιδότοποι, Παιδικές Χαρές, Τέχνη, Ιστορία και Φύλο, Περιβάλλον, Βασική και Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική Έρευνα, Νοσοκομεία, Ειδική Αγωγή, Νέες Τεχνολογίες, Εφαρμογές Πληροφορικής- Διαδικτυακές Επικοινωνίες Νέων) που αποτελούν τους κεντρικούς άξονες της πρότασής μας, έχουν τεθεί στο επίκεντρο της διεθνούς, αλλά και της σύγχρονης ελληνικής εκπαιδευτικής πολιτικής και έχουν περιέλθει στο επίκεντρο σημαντικών καινοτομικών εφαρμογών εκ μέρους του ΥΠ.Ε.Π.Θ. και του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Τα αποτελέσματα της συνεργασίας μας με τους κοινωνικούς φορείς μπορούν να συνοψιστούν ως εξής: Αποτελέσματα ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης των φοιτητριών/ών- Προσφέρεται η δυνατότητα ολοκληρωμένων σπουδών υψηλού επιπέδου στο τομέα της εφαρμοσμένης παιδαγωγικής και στα συγκεκριμένα πεδία, όπως αναφέρθηκαν παραπάνω. Οι απόφοιτοι θα είναι σε θέση να στελεχώσουν την εκπαίδευση τόσο σε διοικητικό όσο και σχολικό - παιδαγωγικό επίπεδο, δηλαδή σε τομείς όπου η απουσία τέτοιου είδους ειδίκευσης είναι εμφανέστατη.

Προσφέρεται η δυνατότητα υψηλού επιπέδου εξειδίκευσης με αποτέλεσμα να θεωρούνται ειδικοί στον ελληνικό χώρο. Γενικά επιταχύνεται η διαδικασία διάχυσης και εμπέδωσης ειδικών γνώσεων σε πτυχιούχους παιδαγωγικού πανεπιστημιακού τμήματος προσανατολισμένων και σε χώρους περιφερειακούς σε σχέση με το νηπιαγωγείο και με το

σχολείο και παρέχεται στις/τους αποφοίτους το αίσθημα της ασφάλειας ως προς την ειδικότητά τους και την παρεπόμενη αναζήτηση εργασίας.

Παρέχεται η δυνατότητα στις/τους αποφοίτους να αποκτήσουν εργασιακές εμπειρίες τόσο σε σχέση με τον κύριο χώρο της επαγγελματικής τους ενασχόλησης όσο και σε σχέση με άλλους χώρους, όπου θα μπορούσαν να εργαστούν με βάση τις βασικές τους σπουδές.

Η προσφορά πρώιμης εργασιακής εμπειρίας διευκολύνει τη σταδιακή ανάπτυξη επαγγελματικής συνείδησης. Η κοινωνικοποίηση των ασκουμένων σε πραγματικές εργασιακές συνθήκες. Διευκολύνεται η αποδοχή από την πλευρά των ασκουμένων της αναγκαιότητας διαμόρφωσης διεπιστημονικής συνείδησης.

Αποτελέσματα που σχετίζονται με την ελληνική εκπαιδευτική πολιτική

Η προαγωγή της έρευνας και όλες οι προτεινόμενες ειδικεύσεις στηρίζουν τις προσπάθειες προς την εμπέδωση μέτρων και ειδικών ρυθμίσεων στους σχετικούς τομείς. Συνεισφορά στην έρευνα και στην εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής. Εξυπηρετείται η διάδραση μεταξύ Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης- φορέων υποδοχής Δημοσίου και Τοπικής Αυτοδιοίκησης και επαγγελματικών χώρων με αποτέλεσμα τη μονιμότερη συνεργασία μεταξύ των προαναφερθέντων φορέων.

Αποτελέσματα που σχετίζονται με την επιστημονική έρευνα και την εφαρμογή της:

Προάγεται η βασική και η εφαρμοσμένη έρευνα και σε άλλους τομείς όπου εφαρμόζονται οι γενικές και οι ειδικές αρχές της Παιδαγωγικής Επιστήμης. Προσφέρεται η ευκαιρία να συνδυαστεί με τον καλύτερο τρόπο η θεωρία με την έρευνα και την πρακτική εφαρμογή σε ελεγχόμενο - πειραματικό περιβάλλον. Δίνεται η ευκαιρία παραγωγής πρωτογενούς και δευτερογενούς παιδαγωγικού, πολιτισμικού, τεχνολογικού υλικού, το οποίο να σχετίζεται και με τις προτεινόμενες πρακτικές ασκήσεις.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Με βάση τα παραπάνω θεωρούμε ότι ωφελούνται άμεσα οι απόφοιτες/οι του ΠΤΝ Φλώρινας, οι οποίες/οι επιθυμούν να εργαστούν στο χώρο της εκπαίδευσης και στους ποικίλους κοινωνικούς τομείς, όπου προτείνουμε την ανάπτυξη των συγκεκριμένων Πρακτικών Ασκήσεων, διότι αναπτύσσονται συνολικά ως παιδαγωγοί και σύγχρονοι παρατηρητές των κοινωνικών αλλαγών.

Σημειώνουμε ενδεικτικά το αμφίδρομο ενδιαφέρον των φορέων και των φοιτητριών σε υπηρεσίες που αφορούν στα ΓΑΚ Φλώρινας, στη Δημόσια Βιβλιοθήκη Φλώρινας και Κοζάνης, στο Αρχαιολογικό, Λαογραφικό Μουσείο Φλώρινας, στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Φλώρινας, στην Παιδική Βιβλιοθήκη Φλώρινας, στην Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη, στα ΚΔΑΕ Φλώρινας, στους Παιδικούς Σταθμούς Φλώρινας, στον ΟΤΕ Φλώρινας, στο Περιβαλλοντικό Κέντρο Φλώρινας, στο Τεχνολογικό Μουσείο Έδεσσας, Κοζάνης και Θεσσαλονίκης, όπου οι φοιτήτριες ασκήθηκαν σε θέματα διοίκησης, γραφείου και υπηρεσιακής δεοντολογίας, ενώ παράλληλα έγιναν και διαλέξεις από τους προϊσταμένους των φορέων συνεργασίας και από τα αντίστοιχα μέλη ΔΕΠ. Έμφαση δόθηκε στις δράσεις σε θέματα διοίκησης στην εκπαίδευση, εκπαιδευτικής πολιτικής, τοπικής αυτοδιοίκησης, οργάνωσης και διαχείρισης γραφείων δημόσιας υπηρεσίας, πληροφορικής και κοινωνικής επιμόρφωσης, αισθητικής, διακόσμησης, τυπογράφησης και έκδοσης αφισών, εντύπων και βιβλίων. Αντίστοιχα οι φοιτήτριες ασκήθηκαν στα γραφεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, στην Νομαρχία, στο Δήμο, στα ΕΛΤΑ Φλώρινας, στο Τυπογραφείο, στα εργαστήρια Καλών και εφαρμοσμένων Τεχνών Φλώρινας, στην υπηρεσία Κοινωνία και Πληροφορική στην Νομαρχία Φλώρινας, στην ΕΡΑ, στον ΟΑΕΔ, στον ΟΤΕ.

Στη συνέχεια οι φοιτήτριες μέσα από την μέθοδο συμμετοχικής παρατήρησης κατέγραψαν ερωτήματα, απορίες και υλικό σε μορφή ερωτηματολογίων και φύλλων παρατήρησης στις υπηρεσίες, όπου εργάστηκαν με την εποπτεία των μελών ΔΕΠ και της επιστημονικά υπεύθυνης.

Το όφελος για τους συνεργαζόμενους φορείς: έρχονται σε άμεση επαφή με τις εξελίξεις σε διάφορα επιστημονικά πεδία και ανανεώνουν μέσω της αμφίδρομης σχέσης τους με το πανεπιστήμιο τις αρχές της λειτουργίας τους και τις πρακτικές.

5. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

Εισαγωγή

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2006-07 ψηφίστηκε από τη Γ.Σ. ορίστηκε η σύνταξη του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης του Παιδαγωγικού τμήματος Νηπιαγωγών της Παιδαγωγική Σχολής Φλώρινας από μέλη τριμελούς επιτροπής μελών ΔΕΠ του τμήματος.

Η αναγκαιότητα του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης προέκυψε από το γεγονός ότι τα Πανεπιστήμια βρίσκονται σήμερα αντιμέτωπα με σημαντικές δομικές αλλαγές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης λόγω, της πρόσφατης εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης και γενικότερα των διεθνών εξελίξεων.

Το Συγκεκριμένο Στρατηγικό Σχέδιο περιλαμβάνει:

- Την αποτύπωση της ισχύουσας κατάστασης στο Τμήμα,
- Την εκτίμηση των εξελίξεων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση τόσο στον ελλαδικό όσο και στο διεθνή χώρο
- Την καταγραφή των αναγκών που προέκυπταν και τέλος
- Τον προσδιορισμό μελλοντικών δράσεων και ενεργειών που θα έχουν ως στόχους:
- (Ισως) την εγκαθίδρυση Νέας Δομής Οργάνωσης και Λειτουργίας.
- Την ανάπτυξη κα διαχείριση των Υποδομών (χώρων και εξοπλισμών).
- Την ανάπτυξη και βελτίωση της διαχείρισης του Ανθρώπινου Δυναμικού.
- Τη βελτίωση (Ανάπτυξη, εξέλιξη) των Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών.
- Την υιοθέτηση και λειτουργία Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου Ποιότητας που θα περιλαμβάνει την αξιολόγηση με ερωτηματολόγια του εκπαιδευτικού έργου και των υπηρεσιών του Τμήματος από τους φοιτητές καθώς και των Οργάνων Διοίκησης και Επιτροπών από τα μέλη ΔΕΠ και εκπροσώπους των φοιτητών, τον απολογισμό δραστηριοτήτων και προγραμματισμό αναγκών των μελών ΔΕΠ, του λοιπού Διδακτικού και Τεχνικού προσωπικού, των Οργάνων Διοίκησης και των Επιτροπών του Τμήματος και την ετήσια έκθεση αξιολόγησης από την Επιτροπή Ελέγχου Ποιότητας. Στόχος είναι η ανάπτυξη/σύνταξη ενός Συστήματος Μέτρησης με τη βοήθεια δεικτών από το οποίο θα

αντλούνται διάφορα στατιστικά στοιχεία χρήσιμα στη διαδικασία αξιολόγησης. Τέλος έτος ή κάθε 4 έτη (ή 1 έτος) προβλέπεται εξωτερική αξιολόγηση του Τμήματος.

-Τη χρηματοδότηση του Τμήματος, όπως αυτή στο «Πρόγραμμα ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ».

Παρούσα κατάσταση

Η Παιδαγωγική Σχολή του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας με έδρα τη Φλώρινα αποτελείται από τα Παιδαγωγικά Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών. Στα Τμήματα δεν έχουν συσταθεί Τομείς. Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης ιδρύθηκε με το Προεδρικό Διάταγμα 544/1989 και άρχισε να λειτουργεί ως παράρτημα του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης από το ακαδημαϊκό έτος 1990-91. Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών και ταυτόχρονα η Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας ιδρύθηκαν με το Προεδρικό Διάταγμα 99/1993.

Το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (ΠΔΜ) (www.uowm.gr) ιδρύθηκε με το Π.Δ. 92/2003 (Φ.83/11-4-2003) και άρχισε τη λειτουργία του το 2003. Τα πρώτα Τμήματα του ΠΔΜ αποτέλεσαν τα τέσσερα Τμήματα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου που έδρευαν στη Δυτική Μακεδονία, μεταξύ αυτών και τα δύο Τμήματα της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας. Από 1-1-2004 μεταφέρθηκε και το προσωπικό (μέλη ΔΕΠ, ΕΕΔΠ, ΕΤΕΠ και διοικητικό προσωπικό).

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Π.Δ. 544/1989, το άρθρο 5 του Π.Δ. 99/1993 και στα πλαίσια της αποστολής του Πανεπιστημίου (άρθρο 1 του Ν. 1268/1982) το Τμήμα έχει ως αποστολή:

- να καλλιεργεί και να προάγει τις Επιστήμες της Αγωγής με την ακαδημαϊκή και την εφαρμοσμένη διδασκαλία και έρευνα,
- να παρέχει στους πτυχιούχους του την απαραίτητη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία και εξέλιξη,
- να συμβάλλει στην εξύψωση του επιπέδου της εκπαίδευσης και στην κάλυψη των αναγκών σε ζητήματα Παιδαγωγικής,

- να συμβάλλει στην αντιμετώπιση και επίλυση παιδαγωγικών εν γένει προβλημάτων, και να συμβάλλει στην αντιμετώπιση της ανάγκης για συνεχιζόμενη εκπαίδευση και διαρκή επιμόρφωση του λαού.

Το Τμήμα χορηγεί πτυχίο, το οποίο παρέχει στον κάτοχό του τη δυνατότητα να διορίζεται ως εκπαιδευτικός λειτουργός σε σχολεία δημοτικής εκπαίδευσης.

Το Τμήμα αριθμεί 18 μέλη (3 Καθηγητές, 1 αναπληρωτή, 6 επίκουρους καθηγητές και 8 λέκτορες) ενώ μέχρι το τέλος του 2008, προβλέπεται να αυξηθεί σε 20. Το Τμήμα διαθέτει επίσης 2 διοικητικούς υπαλλήλους. Το τμήμα προσφέρει 38 υποχρεωτικά μαθήματα μαζί με την πρακτική άσκηση και 45 μαθήματα επιλογής.

Το Τμήμα δεν αποτελείται από Τομείς:

Εκτός από τον Προπτυχιακό Κύκλο Σπουδών, στο Τμήμα λειτουργεί πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) από το 2004 με τις ακόλουθες δύο Μεταπτυχιακές Ειδικεύσεις:

1. Σχολική παιδαγωγική (Διδακτική Μεθοδολογία και Αναλυτικά Προγράμματα) και Νέες Τεχνολογίες.
2. Πολιτισμικές Σπουδές (Γλώσσα, Λογοτεχνία και Καλλιτεχνική έκφραση) και Νέες Τεχνολογίες.

Το ακαδημαϊκό έτος 2007-08 το τμήμα ζήτησε επέκταση του Μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών σε πέντε κατευθύνσεις: α) Διδακτική Μεθοδολογία και Αναλυτικά Προγράμματα, β) Γλώσσα και λογοτεχνία στην εκπαίδευση, γ) Εκπαιδευτική πολιτική και εκπαιδευτική έρευνα, δ) Πολιτισμικές Σπουδές (Σημειωτικές δομές και πρακτικές) και Νέες Τεχνολογίες, και ε) Ψυχολογικές και εκπαιδευτικές προσεγγίσεις της διαφορετικότητας..

Εκτός από τη διδακτική δραστηριότητα το Τμήμα αναπτύσσει και έντονη ερευνητική δραστηριότητα σε διάφορες επιστημονικές περιοχές. Για τις παραπάνω δραστηριότητες το Τμήμα διαθέτει ερευνητικά εργαστήρια και περίπου 15 συνεργάτες ερευνητές- υποψήφιοι διδάκτορες. Αξιόλογη είναι και η συμμετοχή του Τμήματος σε πολλά εθνικά και ευρωπαϊκά ερευνητικά και αναπτυξιακά προγράμματα.

Η εμπειρία των μελών του Τμήματος στα παραπάνω προγράμματα έχει οδηγήσει τις Πανεπιστημιακές αρχές να αναθέσουν σε μέλη του την εκτέλεση μεγάλων πανεπιστημιακών προγραμμάτων ανάπτυξης στους τομείς των Βιβλιοθηκών, της Επαγγελματικής Κατάρτισης και Επιμόρφωσης, Δια βίου εκπαίδευσης, κλπ.

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών φιλοξενείται από το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης και για το λόγο αυτό δεν διαθέτει αίθουσες διδασκαλίας. Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης διαθέτει συνολικά 10 αίθουσες διδασκαλίας για τα Προγράμματα Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών και δύο αμφιθέατρα, τα οποία μοιράζονται τρία τμήματα, το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών και το Βαλκανικών Σπουδών. Τέλος, υπάρχουν 2 αίθουσες συνεδριάσεων. Οι αίθουσες διδασκαλίας δεν είναι εξοπλισμένες με σύγχρονα εποπτικά μέσα και οπτικοακουστικό εξοπλισμό κατάλληλο για διδασκαλία με χρήση Η/Υ και προβολικού. Με δεδομένη τη συνεχή αύξηση των φοιτητών είναι σαφής η έλλειψη μεγαλύτερων αιθουσών διδασκαλίας.

Λειτουργούν 3 εργαστήρια με PCs τα οποία μοιράζονται στα τρία προαναφερθέντα τμήματα. Τα εργαστήρια υπολογιστών παραμένουν ανοικτά για τους φοιτητές από τις 9:00 έως τις 18:00. Πρόσφατα έχει αναπτυχθεί σύγχρονη δικτυακή υποδομή στα πλαίσια του Πανεπιστημιακού δικτύου. Οι εργαστηριακοί χώροι και οι αίθουσες είναι τα τελευταία έτη σαφώς ανεπαρκείς λόγω του μεγάλου αριθμού των φοιτητών.

Στόχοι του στρατηγικού σχεδίου ανάπτυξης

Οι στόχοι του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης είναι:

Η ανάδειξη του Τμήματος ως του καλύτερου στην Ελλάδα στο χώρο των επιστημών της Αγωγής (ή ενός εκ των καλύτερων) όσον αφορά στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, την Έρευνα και Ανάπτυξη, την Κοινωνική προσφορά, την αναγνώριση και προβολή του διεθνώς, την εδραίωση και προαγωγή των Ευρωπαϊκών ακαδημαϊκών αρχών, παραγωγή πρωτότυπης εκπαιδευτικής και ερευνητικής πολιτικής στις νέες κοινωνικές και τεχνολογικές συνθήκες, τη συμμετοχή στη διαμόρφωση των πολιτικών που αφορούν σε θέματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Οι βάσεις πάνω στους οποίους στηρίχθηκε το Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης είναι:

- A) Η ιστορία και οι ακαδημαϊκές παραδόσεις του Τμήματος.
- B) Οι αρχές και η αποστολή του Πανεπιστημίου και των μελών του.
- Γ) Οι διεθνείς εξελίξεις.
- Δ) Οι ακαδημαϊκές παραδόσεις του Τμήματος,
- Ε) Η στενή σύνδεση της εκπαίδευσης με την έρευνα και ανάπτυξη.

ΣΤ) Η Καλλιέργεια του προτύπου του (πανεπιστημιακού) δασκάλου.

Η) Η σχέση του Πανεπιστημίου με την τοπική και ευρύτερη κοινωνία.

Οι αρχές και η αποστολή του Πανεπιστημίου και των μελών του όπως τις αντιλαμβάνεται η κοινωνία μέχρι σήμερα, αποτυπώνονται και προσδιορίζονται στο Σύνταγμα και τους νόμους του κράτους.

Το Σύνταγμα της Ελλάδος αναφέρει:

Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση (άρθρο 16, παρ. 5).

Η αποστολή των Πανεπιστημίων καθορίζεται στο Νόμο Πλαίσιο (Ν. 1268/1982, άρθρο 1, παρ. 2 και παρ. 3) ως εξής:

Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, που έχουν ως αποστολή:

-Να παράγουν και να μεταδίδουν τη γνώση με την έρευνα και τη διδασκαλία και να καλλιεργούν τις τέχνες.

-Να συντείνουν στη διαμόρφωση υπεύθυνων ανθρώπων με επιστημονική, κοινωνική, πολιτισμική και πολιτική συνείδηση και να παρέχουν τα απαραίτητα εφόδια που θα εξασφαλίζουν την άρτια κατάρτισή τους για επιστημονική και επαγγελματική σταδιοδρομία.

-Να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των κοινωνικών και αναπτυξιακών αναγκών του τόπου.

-Στα πλαίσια της αποστολής τους τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα οφείλουν να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της ανάγκης για συνεχιζόμενη εκπαίδευση και διαρκή επιμόρφωση.

Οι καθηγητές των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων είναι δημόσιοι λειτουργοί (Σύνταγμα της Ελλάδας, άρθρο 16, παρ. 6). Οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των μελών ΔΕΠ καθορίζονται αναλυτικότερα από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

-Τα μέλη ΔΕΠ των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων είναι δημόσιοι λειτουργοί και απολαμβάνουν λειτουργικής ανεξαρτησίας κατά την άσκηση των διδακτικών και ερευνητικών καθηκόντων τους (Ν. 2530/1997, άρθρο 1, παρ. 1).

-Τα μέλη ΔΕΠ έχουν την υποχρέωση να παρέχουν διδακτικό, ερευνητικό-επιστημονικό και διοικητικό έργο (Ν. 2530/1997, άρθρο 1, παρ. 2).

–Τα μέλη ΔΕΠ έχουν επίσης και κοινωνικό έργο δηλαδή έργο στοχοθεσία του οποίου αποτελεί η παροχή υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο συναφών με την ειδικότητά τους και τη θέση τους (Ν.1268/1982, άρθρο 13, παρ. 3).

Οι παραπάνω αρχές αποτελούν τμήμα του ευρωπαϊκού πολιτισμού και της ευρωπαϊκής ακαδημαϊκής παράδοσης. Η ευρωπαϊκή πανεπιστημιακή κοινότητα διαμορφώνει σήμερα την πολιτική της, σύμφωνα και με τη Δήλωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης Πανεπιστημίων (European University Association) στο Graz το 2003 (υιοθετήθηκε επίσημα στη Λουβέρνη από το Συμβούλιο της EUA στις 4 Ιουλίου 2003), πάνω στους εξής κύριους άξονες:

–Διασφάλιση του κεντρικού ρόλου των Πανεπιστημίων στην ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής κοινωνίας.

–Διατήρηση του δημόσιου χαρακτήρα των Πανεπιστημίων.

–Εδραίωση της έρευνας ως κύριο συστατικό της ανώτατης εκπαίδευσης.

–Βελτίωση της ποιότητας της ανώτατης εκπαίδευσης με τη δημιουργία ισχυρών αυτοτελών ιδρυμάτων.

–Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων.

–Υποστήριξη της κινητικότητας και της κοινωνικής διάστασης.

–Ανάπτυξη ενός Ευρωπαϊκού πλαισίου πολιτικής για τη διασφάλιση της ποιότητας.

–Ενθάρρυνση συνεργασιών μεταξύ Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων.

–Δημιουργία τριών επιπέδων σπουδών (με τρίτο επίπεδο το διδακτορικό).

–Αντίκρισμα των βασικών σπουδών στην αγορά εργασίας.

Άλλες διεθνείς εξελίξεις που θα επηρεάσουν τα Πανεπιστήμια στο άμεσο μέλλον είναι οι εξής:

–Οι δαπάνες για την έρευνα, την καινοτομία και την τεχνολογική ανάπτυξη

–Σε κάθε χώρα θα υπάρχουν ανά ερευνητική περιοχή μόνο λίγες «ομάδες αριστείας», ανταγωνιστικές σε παγκόσμιο επίπεδο.

–Στην Ευρώπη, οι τοπικές αρχές κάθε περιφέρειας θα είναι υπεύθυνες για την έρευνα και τα κέντρα καινοτομίας όπου θα συμμετέχουν ορισμένα Πανεπιστημιακά Τμήματα, επιχειρήσεις και περιφερειακές αρχές.

–Στην Ευρώπη όλα τα πτυχία, οι κύκλοι σπουδών και τα σχήματα αξιολόγησης θα είναι παρόμοια.

–Προβλέπεται ταχεία αύξηση των αποφοίτων μεταπτυχιακών σπουδών, ενώ μεγάλο ποσοστό των μεταπτυχιακών φοιτητών θα έχουν βασικό πτυχίο από διαφορετικό ακαδημαϊκό ίδρυμα.

–Η ποιότητα της ακαδημαϊκής έρευνας θα είναι σημαντικά ανομοιόμορφη από ίδρυμα σε ίδρυμα και από γεωγραφική περιοχή σε γεωγραφική περιοχή, ενώ οι αμοιβές των ακαδημαϊκών θα διαφέρουν σημαντικά.

–Θα αναπτυχθεί η δια βίου μάθηση και θα αποτελέσει σημαντική δραστηριότητα των Πανεπιστημίων.

–Μεγάλο ποσοστό των επιστημονικών περιοδικών θα είναι σε ηλεκτρονική μορφή και η διαχείρισή τους θα γίνεται από τους ίδιους τους ακαδημαϊκούς.

–Τα Πανεπιστήμια θα αποκτήσουν μεγαλύτερη αυτονομία και θα χρειαστεί να διαχειριστούν διαφορετικά τους πόρους τους και να αναζητήσουν νέες πηγές χρηματοδότησης.

Στο γενικότερο διεθνές πλαίσιο, η Ελληνική πραγματικότητα χαρακτηρίζεται και από ορισμένες σημαντικές εθνικές ιδιαιτερότητες:

A.Ανάγκη για αύξηση της ανταγωνιστικότητας των Ελληνικών Πανεπιστημίων διεθνώς.

B.Χαμηλή χρηματοδότηση της έρευνας από εθνικούς πόρους σε

–υποδομές

–υποτροφίες για υποψήφιους διδάκτορες

–αμοιβές για ερευνητές.

υπερβολικά μεγάλη ανάγκη προσέλκυσης τρίτων πόρων για τη χρηματοδότηση εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων.

Αδυναμία σύνδεσης της παραγόμενης έρευνας με την οικονομία και την κοινωνία.

Αλλοίωση της εικόνας της αποστολής του Πανεπιστημίου στην κοινωνία .

Ανυπαρξία εθνικού συστήματος ελέγχου ποιότητας της ανώτατης εκπαίδευσης.

Πρόσφατη «ανωτατοποίηση» των ΤΕΙ.

Μεγάλη αύξηση των φοιτητών και δημιουργία πολλών νέων Τμημάτων και Πανεπιστημίων.

Ο Στρατηγικός Σχεδιασμός Ανάπτυξης ακόμη αναφέρεται

α) στη αναπροσαρμογή των προγραμμάτων σπουδών και της εκπαιδευτικής διαδικασίας,

β) στον χειρισμό της μεγάλης κινητικότητας των επιστημόνων στην ευρωπαϊκή Ένωση και της αναγκαιότητας διακρατικών συνεργασιών στην εκπαίδευση και την έρευνα,

γ) στην εξασφάλιση πόρων για τη συντήρηση και αναβάθμιση των υποδομών και η εξασφάλιση του απαραίτητου ανθρώπινου δυναμικού,

δ) στον ο καλύτερο σχεδιασμό και συντονισμό των ερευνητικών και αναπτυξιακών δραστηριοτήτων,

ε) η έγκαιρη και σωστή προβολή όλων των ακαδημαϊκών και ερευνητικών δραστηριοτήτων του Τμήματος.

Στ) στη συμμετοχή στη διοίκηση και λειτουργία του Τμήματος, με συντεταγμένη δράση, συλλογικό σχεδιασμό, κατανομημένη και ισομερή προσπάθεια όλου του προσωπικού, υιοθέτηση κινήτρων και ορθολογική διαχείριση των πόρων κάθε τύπου.

Ζ)ο Προγραμματισμός – Απολογισμός - Αξιολόγηση. Για την επίτευξη των στόχων που τέθηκαν και τη δημιουργία του αναγκαίου κλίματος που απαιτείται για την εφαρμογή του Σχεδίου Ανάπτυξης, προβλέπονται διαδικασίες προγραμματισμού σε κάθε επίπεδο, που επιτρέπουν την ορθολογική και δίκαιη διαχείριση των πόρων με οικονομία κλίμακας, αλλά και διαδικασίες απολογισμού ώστε να ελέγχεται η αποτελεσματικότητα των αποφάσεων και να εξασφαλίζεται η διαφάνεια.

Η διαδικασία αξιολόγησης όλων των δραστηριοτήτων του Τμήματος με βάση τα παραπάνω καθώς και με τη βοήθεια στοιχείων που προκύπτουν από μετρήσεις (γνώμης και δεικτών) ανατροφοδοτεί το σύστημα και επιτρέπει διορθωτικές κινήσεις. Οι διαδικασίες προγραμματισμού και αξιολόγησης εφαρμόζονται και στον καθορισμό των νέων θέσεων ΔΕΠ, σύμφωνα με την υπάρχουσα κατάσταση στο Τμήμα αλλά και την εξέλιξη της επιστήμης. Με την ίδια λογική αντιμετωπίζεται και η συνεχής αναμόρφωση των Προγραμμάτων Σπουδών (Προπτυχιακού και Μεταπτυχιακών) καθώς και η χάραξη ερευνητικής πολιτικής.

Θ)Παρακολούθηση – Δημοσιοποίηση

Ο Εσωτερικός Έλεγχος Ποιότητας βασίζεται στον κύκλο που αποτελείται από τα βήματα: α) Παρακολούθηση και καταγραφή όλων των δραστηριοτήτων του Τμήματος και των μελών του. β) Δημοσιοποίηση των δραστηριοτήτων αυτών, των αποτελεσμάτων αξιολόγησης και των διαφόρων δεικτών. γ) Δημιουργία κλίματος άμιλλας που βασίζεται στην ακριβή γνώση του περιβάλλοντος, στην

ανάδειξη των διαφορετικού τύπου δραστηριοτήτων, δεξιοτήτων και έργου, στη δυνατότητα κάθε μέλους του Τμήματος να επανεκτιμήσει και αξιολογήσει το έργο του με συγκριτικά στοιχεία και στην εξαγωγή συμπερασμάτων για τη γενική πορεία του Τμήματος. δ) Ατομικές αποφάσεις και ενέργειες που οδηγούν στη βελτίωση του έργου του κάθε μέλους του Τμήματος και συλλογικές αποφάσεις και ενέργειες που αποβλέπουν στη βελτίωση των διαδικασιών και των υπηρεσιών του Τμήματος.

Ι) Διεπιστημονικότητα. Σημαντικός παράγοντας για την ανάπτυξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας και της έρευνας αποτελεί σήμερα η διεπιστημονικότητα και αυτό εντάσσεται στρατηγικά στα σχέδια του Τμήματος.

Η) Σύνδεση με την οικονομία και την κοινωνία. Στρατηγικό στόχο αποτελεί επίσης ο συνυπολογισμός, τόσο στα προγράμματα σπουδών όσο και στις ερευνητικές και αναπτυξιακές δραστηριότητες, των απαιτήσεων της οικονομίας της χώρας και των κοινωνικών αναγκών.

Κ) Σύνδεση της εκπαιδευτικής διαδικασίας με την οικονομία και την κοινωνία αποτελεί βασική παράμετρο στο Σχέδιο Ανάπτυξης.

Λ) Σύνδεση με τον πολιτισμό. Η προσφορά στον πολιτισμό, που περιλαμβάνεται και θεσμικά στην αποστολή του Πανεπιστημίου, αλλά και οι κάθε τύπου πολιτισμικές εκδηλώσεις, αποτελούν σημαντικό στοιχείο για την ανάπτυξη του Τμήματος και στρατηγικά επιδιώκεται να μην υποβαθμίζονται αλλά αντίθετα να ενισχύονται.

Βασικοί άξονες

Διαμόρφωση βασικών ακαδημαϊκών αξιών και κανόνων

Εκτός από τις διαδικασίες προγραμματισμού – απολογισμού που υιοθετούνται, και οι οποίες συμβάλουν στη διαφάνεια, προβλέπονται σημαντικά βήματα προς την κατεύθυνση της λήψης των αποφάσεων με συναινετικό τρόπο και διάλογο, της δημιουργίας περιβάλλοντος εμπιστοσύνης και ανάδειξης διεργασιών που συνθέτουν τις διαφορετικές απόψεις. Η αποτύπωση και η αναγνώριση του συνολικού έργου (εκπαιδευτικό, ερευνητικό, διοικητικό) που οφείλουν να προσφέρουν τα μέλη ΔΕΠ, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο και τις εκάστοτε ανάγκες, αποτελεί σημαντικό παράγοντα στη διατήρηση του καλού κλίματος αλλά και αποτελεσματικό εργαλείο στην ανάπτυξη του Τμήματος. Στα πλαίσια αυτά, η πολιτική που ακολουθείται στις διαδικασίες εξέλιξης των μελών ΔΕΠ αξιολογείται ως πολύ σημαντική, με αποσαφήνιση και τήρηση των βασικών κανόνων.

Οι κανόνες αυτοί συνυπολογίζουν την παραγωγή υψηλής ποιότητας ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου αλλά και τις δεξιότητες, το έργο και την προσπάθεια των μελών ΔΕΠ σε όλο το φάσμα δραστηριοτήτων του Τμήματος και του Πανεπιστημίου. Η σύνθεση των βασικών ακαδημαϊκών αξιών με τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την πραγματικότητα της λειτουργίας και οργάνωσης του Ελληνικού Πανεπιστημίου είναι ίσως ο αποτελεσματικότερος τρόπος επίτευξης των στόχων που τέθηκαν στο σχέδιο ανάπτυξης του Τμήματος.

Σχήμα Οργάνωσης και Λειτουργίας

Εκτιμώντας ότι τα Πανεπιστήμια βρίσκονται σήμερα αντιμέτωπα με σημαντικές δομικές αλλαγές, απαιτείται ένα νέο σχήμα λειτουργίας και διοίκησης το οποίο να μπορεί να προσαρμόζεται δυναμικά, σύμφωνα με την εμπειρία που αποκτάται από την εφαρμογή του αλλά και τη γενικότερη διαμόρφωση του περιβάλλοντος στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, στη χώρα και διεθνώς.

Το νέο αυτό σχήμα, σύμφωνα με το παρακάτω διάγραμμα, εκτός από τις θεσμοθετημένες θέσεις του Προέδρου, του Αναπληρωτή Προέδρου, του Διευθυντή Μεταπτυχιακών Σπουδών τον ορισμό Επιτροπών για τους σημαντικότερους τομείς δράσης του Τμήματος. Οι Επιτροπές ορίζονται κάθε δύο έτη ή ένα έτος (πχ. Επιτροπή σίτισης, καθαριότητας) από τη Γ.Σ. του Τμήματος μετά από πρόταση του Προέδρου. Οι επιτροπές αυτές συνεργάζονται στενά με τον Πρόεδρο και το ΔΣ, τους παρέχονται τα αναγκαία μέσα και πόροι για να διεκπεραιώσουν το έργο τους και υποβάλλουν προγραμματισμό των ενεργειών τους και ετήσια απολογιστική έκθεση.

Οι τομείς δράσης και οι κυριότερες αρμοδιότητές είναι οι ακόλουθες:

1) Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Παρακολούθηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών, τήρηση του ωρολογίου προγράμματος, συμβουλευτική δραστηριότητα προς τους φοιτητές, προγραμματισμός νέων εργαστηρίων και εκπαιδευτικών χώρων, συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων και αξιολόγηση μαθημάτων, δημιουργία και ανανέωση καταλόγου συγγραμμάτων, σύνταξη προτάσεων για την αναμόρφωση του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών. Σύνταξη ωρολογίου προγράμματος μαθημάτων και προγράμματος εξετάσεων και επιτηρήσεων, διάθεση αιθουσών διδασκαλίας και συνεδριάσεων, οργάνωση υποδοχής φοιτητών. έκδοση οδηγού σπουδών.

2) Βιβλιοθήκης και Ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού: Ανάπτυξη υπηρεσιών βιβλιοθήκης για τους φοιτητές και το προσωπικό, πολιτική διασύνδεσης με άλλες βιβλιοθήκες (συμβατικές, ηλεκτρονικές, ψηφιακές), ενημέρωση βιβλιοθήκης με τίτλους βιβλίων και επιστημονικά περιοδικά. Ανάπτυξη και διαχείριση ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού.

3) Προβολής και Συνεργασιών: Συντήρηση, ανανέωση και αναβάθμιση ιστοσελίδας του Τμήματος, διοργάνωση σεμιναρίων και ημερίδων, έκδοση εντύπων προβολής του Τμήματος, ενημέρωση διαφόρων φορέων σχετικά με την εκπαίδευση που παρέχεται στο Τμήμα και τις λοιπές δραστηριότητές του, καταγραφή των Πανεπιστημίων και ερευνητικών ιδρυμάτων της Ελλάδας και του εξωτερικού που δραστηριοποιούνται σε σχετικά με το Τμήμα αντικείμενα και παρακολούθηση των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων τους, ανάπτυξη διμερών και πολυμερών σχέσεων μέσω προγραμμάτων ERASMUS κλπ, δραστηριοποίηση του Τμήματος στην περιοχή των Βαλκανίων, της Α. Μεσογείου κλπ., αναζήτηση τρίτων πόρων – χορηγίες.

4) Προγραμματισμού και Διαχείρισης Πόρων: Προγραμματισμός αναγκών (χώροι, ανθρώπινο δυναμικό, οικονομικοί πόροι) Τμήματος, Επιτροπών, μελών ΔΕΠ, διαχείριση πόρων και ετήσιος απολογισμός.

5) Παρακολούθησης Ερευνητικών και Αναπτυξιακών Δραστηριοτήτων: Καταγραφή ερευνητικών και αναπτυξιακών έργων του Τμήματος και ενημέρωση σχετικά με αυτά, ανανέωση του καταλόγου επιστημονικών δημοσιεύσεων του Τμήματος, παρακολούθηση ερευνητικών τάσεων στα ελληνικά και ξένα ΑΕΙ και καταγραφή της πολιτικής του Τμήματος στον τομέα

αυτό, διοργάνωση επιστημονικών ημερίδων και σεμιναρίων, έκδοση τεύχους ε επιλεγμένα θέματα από πτυχιακές και διπλωματικές εργασίες (δελτάριο), έκδοση τεύχους στα αγγλικά (ίσως) με τις κυριότερες πρωτότυπες συνεισφορές όλων των διδακτορικών διατριβών του Τμήματος και άλλων ερευνητικών δραστηριοτήτων των μελών ΔΕΠ.

6) Υποστήριξης Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών: Προγραμματισμός λειτουργίας, συντήρηση και αναβάθμιση των γενικών εξοπλισμών και εργαστηρίων Η/Υ του Τμήματος, λειτουργία και αναβάθμιση δικτυακών υποδομών του Τμήματος, λειτουργία και ανάπτυξη οπτικοακουστικών μέσων διδασκαλίας και εξοπλισμού τηλεεκπαίδευσης (σύγχρονης και ασύγχρονης), διαχείριση και αναβάθμιση εκπαιδευτικού λογισμικού και ενημέρωση του προσωπικού και των φοιτητών σχετικά με αυτό, ανάπτυξη νέων υπηρεσιών προς τους φοιτητές και το προσωπικό.

7) Ο Δ/ντης μεταπτυχιακών σπουδών συνεργάζεται με τους εκπροσώπους του Τμήματος στα (Διατμηματικά όταν θα υπάρξουν) Μεταπτυχιακά Προγράμματα που αυτό συμμετέχει, διαμορφώνει και καταγράφει μια συνολική εικόνα αυτών των δραστηριοτήτων (π.χ. μαθήματα που υποστηρίζονται από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος στα διάφορα ΠΜΣ). Επίσης, Οι επιτροπές Κτιρίων εκτός των αρμοδιοτήτων που προβλέπει ο νόμος, συνεργάζονται με τον Αρχηγό Πολιτικής Άμυνας σε θέματα πυρασφάλειας και φυσικών καταστροφών. Στο Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης προβλέπεται ακόμη και η δημιουργία υποστηρικτικών μονάδων των οποίων η στελέχωση γίνεται κατά κύριο λόγο από υπαλλήλους του Πανεπιστημίου (ίσως κλάδου Πληροφορικής) με σύμβαση αορίστου χρόνου τοποθετημένους στο Τμήμα, αλλά και από άλλο μόνιμο προσωπικό (ΕΕΔΠ, ΕΤΕΠ, Διοικητικό). Επικουρικά μπορεί να χρησιμοποιούνται μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες που προσφέρουν έργο.

Καταγραφή αναγκών-υποδομών

Ανάπτυξη των Υποδομών-αιθουσών

Ο προγραμματισμένος αριθμός φοιτητών δημιουργεί σοβαρά προβλήματα ως προς την επάρκεια των υποδομών και του ανθρώπινου δυναμικού. Οι υπάρχουσες αίθουσες διδασκαλίας είναι πλέον μικρές. Η κατάτμηση των μαθημάτων σε περισσότερα τμήματα είναι αδύνατη, στον απαιτούμενο βαθμό, διότι δεν επαρκεί ο συνολικός αριθμός των αιθουσών διδασκαλίας ενώ ο αριθμός των μελών ΔΕΠ είναι σχετικά μικρός για το σκοπό αυτό. Οι εργαστηριακοί χώροι και οι αντίστοιχες υποδομές είναι ανεπαρκείς καθώς επίσης και τα γραφεία των μελών ΔΕΠ. Τα όργανα του Τμήματος, στην κατεύθυνση επίλυσης των προβλημάτων αυτών, οφείλουν να κινητοποιηθούν για την επίλυση των προβλημάτων αυτών.

Ανθρώπινοι πόροι

Εξασφάλιση νέων θέσεων ΔΕΠ, σε γνωστικά αντικείμενα που δεν υπηρετούνται επαρκώς.

1. Εξασφάλιση νέων θέσεων ΕΕΔΠ και ΕΤΕΠ για την υποστήριξη κατά κύριο λόγο των εργαστηρίων και πιθανώς των μαθημάτων Γενικής Παιδείας.
2. Τοποθέτηση στο Τμήμα ικανού αριθμού νέων διοικητικών υπαλλήλων με σύμβαση αορίστου χρόνου. Το προσωπικό αυτό θα στελεχώσει τη Γραμματεία.
3. Βελτίωση της φύλαξης του κτιρίου ως προς το διαθέσιμο προσωπικό.

4. Βελτιστοποίηση της προσφοράς έργου των υποψηφίων διδασκόντων και των μεταπτυχιακών φοιτητών με στόχο την καλύτερη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού του Τμήματος.

Δράσεις Βελτίωσης των Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών – Δια Βίου Εκπαίδευση

Οι δράσεις αυτές έχουν σα στόχο την όσο το δυνατόν καλύτερη ανταπόκριση του Τμήματος στις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας, τη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης, την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, την περαιτέρω βελτίωση των ερευνητικών δραστηριοτήτων, την ανάπτυξη συνεργασιών, την ανάπτυξη της δια βίου εκπαίδευσης, την προβολή και την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη οικονομική αυτοδυναμία του Τμήματος και είναι οι ακόλουθες.

α) Δημιουργία Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (4 κατευθύνσεων).

β) Δημιουργία Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (με τμήμα του ΑΠΘ).

γ) Δημιουργία ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού στο Διαδίκτυο (Compus).

Δημιουργία δικτυακών τόπων για όλα τα μαθήματα του προπτυχιακού και μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών και ανάπτυξη εκπαιδευτικού ψηφιακού υλικού (Σημειώσεις, Ασκήσεις, Διαφάνειες Διαλέξεων κλπ.) για χρήση από το διαδίκτυο. .

Δ)Εφαρμογή Νέων Μορφών Διδασκαλίας με χρήση ΤΠ&Ε και εφαρμογή σύγχρονης και ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης

Η δράση αυτή περιλαμβάνει:

Ε)Εναλλακτικοί Τρόποι Αξιολόγησης των Φοιτητών

Στο Τμήμα εφαρμόζονται ήδη εναλλακτικοί τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών σε αρκετά μαθήματα και έχει αποκτηθεί σχετική εμπειρία όπως:

- εκπόνηση μελετών περίπτωσης στα πλαίσια επιλεγμένων μαθημάτων,
- εκπόνηση και παρουσίαση εργασιών,
- επίλυση προβλημάτων,

Στόχος της εφαρμογής των εναλλακτικών τρόπων αξιολόγησης των φοιτητών, με προσανατολισμό προς το συνεχή και δημιουργικό έλεγχο των γνώσεων, σε αντιδιαστολή με

τη μοναδική εξέταση, είναι η καλύτερη και σφαιρικότερη αφομοίωση των παρεχόμενων γνώσεων και η μείωση της διάρκειας φοίτησης.

Θεσμός Συμβούλου Καθηγητή (Επιτροπή ψυχολογικής στήριξης των φοιτητών)

Από το ακαδημαϊκό έτος 2007-08 εγκρίθηκε από την γενική συνέλευση του τμήματος η θέσπιση του συμβούλου καθηγητή. Στόχος του συμβούλου καθηγητή είναι η ψυχολογική στήριξη των φοιτητών σε θέματα που αφορούν στην ακαδημαϊκή τους επίτευξη, στην προσαρμογή στο Πανεπιστήμιο, σε διαπροσωπικές σχέσεις κα.

Διεπιστημονικότητα και Εξειδίκευση

Ο σχεδιασμός των μεταπτυχιακών σπουδών βασίζεται στην εξειδίκευση και την εμπάθυνση και λαμβάνει υπόψη του τις επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις, τις ιδιαιτερότητες της Ελλάδας, τις ανάγκες της κοινωνίας και της αγοράς εργασίας και στην προαγωγή της διεπιστημονικότητας.

Επιμόρφωση και Δια Βίου Εκπαίδευση

Ο τομέας της επιμόρφωσης και της Δια Βίου εκπαίδευσης είναι ένας τομέας τον οποίο το τμήμα θα πρέπει να σχεδιάσει προσεκτικά και να αναπτύξει. Με την αύξηση των μελών ΔΕΠ και του υποστηρικτικού προσωπικού καθώς και με την επίλυση του προβλήματος των χώρων, αυτό θα είναι πλέον δυνατό. Από τη δραστηριότητα αυτή το Τμήμα μπορεί να αντλήσει σημαντικούς πόρους που θα επενδύσει στις αναπτυξιακές του ανάγκες καθώς και να εξασφαλίσει δυνατότητα αμειβόμενης εργασίας στους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Στα πλαίσια αυτά θα μπορούσαν να δημιουργηθούν:

-Σεμινάρια-μαθήματα για την αντιμετώπιση του αναλφαβητισμού στις νέες τεχνολογίες,

-Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών και άλλων κλάδων του δημοσίου τομέα.

κλπ

Σύστημα Διαχείρισης της Προσφοράς Έργου των Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Παρόλο που ο θεσμός προσφοράς έργου από τους υποψήφιους διδάκτορες και τους μεταπτυχιακούς φοιτητές έχει αποδώσει σημαντικά μέχρι σήμερα, παρατηρούνται ορισμένες δυσλειτουργίες ως προς τον προγραμματισμό του προσφερόμενου έργου και σημαντικές

ανισότητες ως προς την ποσότητα του έργου που προσφέρουν οι υποψήφιοι διδάκτορες. Για το λόγο αυτό απαιτείται ένα σύστημα διαχείρισης στο οποίο

-θα καταγράφονται οι ανάγκες για κάθε ακαδημαϊκό έτος (των μελών ΔΕΠ, των Επιτροπών, των Γραφείων υποστήριξης κλπ.)

-θα καθορίζεται το είδος του έργου που προσφέρουν οι υποψήφιοι διδάκτορες και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές

-θα αποτυπωθεί το έργο που έχουν προσφέρει οι εγγεγραμμένοι υποψήφιοι διδάκτορες, σύμφωνα με τον ισχύοντα κανονισμό, ώστε να τους ανατεθεί νέο έργο σύμφωνα με το νέο κανονισμό

-θα ανατίθεται και θα ελέγχεται το έργο των υποψήφιων διδασκόντων (μεταπτυχιακών φοιτητών) σύμφωνα με τις καταγεγραμμένες ανάγκες και τις δικές τους επιλογές

-η ανάθεση έργου στους νέους υποψήφιους διδάκτορες (μεταπτυχιακούς φοιτητές) θα γίνεται ταυτόχρονα με την εγγραφή τους.

Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου Ποιότητας

Το Σύστημα ετήσιου Εσωτερικού Ελέγχου Ποιότητας των υπηρεσιών και δραστηριοτήτων του Τμήματος περιγράφεται από το παρακάτω σχήμα και βασίζεται στις εξής αρχές:

-Διαφάνεια των διαδικασιών.

-Καταγραφή όλων των δραστηριοτήτων του Τμήματος και των μελών του.

-Δημοσιοποίηση όλων των αποτελεσμάτων και ενεργειών των οργάνων του Τμήματος και των μελών του.

-Αξιολόγηση της πορείας του Τμήματος στις βασικές δραστηριότητές του και εξαγωγή γενικών συμπερασμάτων και κατευθυντηρίων γραμμών.

-Καταγραφή διαφορετικών απόψεων επί της γενικής αξιολόγησης.

-Εκτίμηση των παραπάνω από τα όργανα και τα μέλη του Τμήματος και καθορισμό της προσωπικής στάσης του καθένα με βάση την ελεύθερη βούλησή του.

Όλα τα μέλη του Τμήματος θα πρέπει να συμμετέχουν στο Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου Ποιότητας.

Οι τρεις άξονες του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου Ποιότητας είναι:

-Αξιολόγηση με ερωτηματολόγια (Αξιολόγηση Εκπαιδευτικού Έργου, Αξιολόγηση Μαθημάτων, Αξιολόγηση, Αξιολόγηση υπηρεσιών Γραμματείας και λοιπών υπηρεσιών Διοίκησης, Αξιολόγηση Έργου του λοιπού διδακτικού προσωπικού κλπ).

- Εκθέσεις απολογισμού και προγραμματισμού

– Ετήσια Έκθεση Αξιολόγησης.

Αξιολόγηση Εκπαιδευτικού Έργου

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου θα πραγματοποιείται με ενιαίο ερωτηματολόγιο που θα συμπληρώνουν (ανώνυμα) οι προπτυχιακοί φοιτητές σε όλα τα μαθήματα που παρακολουθούν και με το οποίο αξιολογούν τη διδαχθείσα ύλη, τα εργαστήρια, τις εργασίες στα πλαίσια του μαθήματος, το εποπτικό υλικό, τα συγγράμματα, τους διδάσκοντες καθηγητές και το υποστηρικτικό προσωπικό (αποσπασμένους εκπαιδευτικούς).

Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων θα γίνεται (με ευθύνη των οργάνων του Τμήματος και ειδικότερα του Δ/ντη Προπτυχιακών Σπουδών) πριν από τις εξετάσεις των περιόδων Φεβρουαρίου και Ιουνίου για κάθε μάθημα. και τα αποτελέσματα δημοσιοποιούνται.

Μαζί με τις απαντήσεις των ερωτηματολογίων θα κοινοποιούνται και στατιστικά στοιχεία του μαθήματος (πόσοι φοιτητές το δήλωσαν, πόσοι έλαβαν μέρος στις εξετάσεις, το ποσοστό επιτυχίας, το μέσο όρο των προβιβασμών βαθμών και την τυπική απόκλισή τους).

Το σύστημα αυτό μπορεί να εφαρμοστεί δοκιμαστικά για πρώτη φορά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος χωρίς δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων.

Η μεταβατική περίοδος έχει στόχο την προσαρμογή των μελών ΔΕΠ και των φοιτητών με το σύστημα καθώς και τη δοκιμαστική εφαρμογή του. Παράλληλα με τη δοκιμαστική εφαρμογή θα αναπτυχθεί και η ηλεκτρονική υποβολή και επεξεργασία των ερωτηματολογίων.

Ετήσιος Απολογισμός Έργου μελών ΔΕΠ

Όλα τα μέλη ΔΕΠ συμπληρώνουν και υποβάλουν στο Δ.Σ. του Τμήματος, στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους, ειδικό απολογιστικό έντυπο των δραστηριοτήτων τους κατά το τέλος του ακαδημαϊκού έτους ή στην αρχή του επομένου.

Στο έντυπο αυτό περιγράφουν τις εκπαιδευτικές, ερευνητικές, διοικητικές και άλλες δραστηριότητές τους. Με την υποβολή του ετήσιου απολογισμού Έργου, κάθε μέλος ΔΕΠ υποβάλει και τις ανάγκες του για τη νέα ακαδημαϊκή χρονιά σε χρηματοδότηση, εξοπλισμούς

και ανθρώπινους πόρους (π.χ. προσφορά έργου από μεταπτυχιακούς φοιτητές, ή υποψήφιους διδάκτορες ή αποσπασμένους εκπαιδευτικούς).

Τα στοιχεία αυτά κοινοποιούνται σε όλα τα μέλη ΔΕΠ, ώστε αυτά να μπορούν να ενημερώνονται, να αξιολογούν, να σχεδιάζουν και να προγραμματίζουν τις ενέργειές τους. Ο απολογισμός έργου των μελών ΔΕΠ αποτελεί επίσης πηγή ενημέρωσης της ιστοσελίδας του Τμήματος και ανανέωσης του υλικού προβολής.

Ετήσιος Απολογισμός Έργου των Οργάνων Διοίκησης

Στην ίδια λογική με τον απολογισμό έργου των μελών ΔΕΠ όλα τα Όργανα Διοίκησης του Τμήματος και οι Επιτροπές, κάθε έτος, συντάσσουν και κοινοποιούν στο Πρόεδρο και σε όλα τα μέλη του Τμήματος αναλυτική απολογιστική έκθεση του έργου τους και της χρήσης των πόρων που τους διατέθηκαν. Ταυτόχρονα με την υποβολή του ετήσιου απολογισμού Έργου, κάθε Όργανο Διοίκησης ή Επιτροπή υποβάλλει και τις ανάγκες του για τη νέα ακαδημαϊκή χρονιά σε χρηματοδότηση, χώρους, εξοπλισμούς και ανθρώπινους πόρους.

Ετήσιος Απολογισμός Έργου του λοιπού διδακτικού προσωπικού

Τα μέλη του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού (ΕΤΕΠ, ΕΕΔΙΠ, κλπ.) και του λοιπού υποστηρικτικού προσωπικού που είναι τοποθετημένα στο Τμήμα, υποβάλουν ετήσια αναλυτική έκθεση απολογισμού για το έργο που επιτέλεσαν την προηγούμενη ακαδημαϊκή χρονιά.

Αξιολόγηση Οργάνων Διοίκησης, Επιτροπών και Υπηρεσιών Γραμματείας

Μετά την κοινοποίηση των ετήσιων απολογισμών Έργου όλου του προσωπικού, των οργάνων διοίκησης και των Επιτροπών των τομέων δράσης, τα μέλη όλου του προσωπικού του Τμήματος και οι φοιτητές που συμμετέχουν στα όργανα του Τμήματος συμπληρώνουν, ανώνυμα, ειδικά ερωτηματολόγια αξιολόγησης των Οργάνων Διοίκησης των Επιτροπών και των υπηρεσιών Γραμματείας του Τμήματος.

Ετήσια Έκθεση Αξιολόγησης Τμήματος

Με βάση όλα τα παραπάνω στοιχεία, το Δ.Σ. του Τμήματος διευρυμένο με το Δ/ντη Μεταπτυχιακών Σπουδών και τους Υπεύθυνους των τομέων δράσης, συντάσσει ετήσια αξιολόγηση του Τμήματος για τους βασικούς άξονες δραστηριοποίησής του, εξάγει γενικά

συμπεράσματα και κατευθυντήριες γραμμές για την επόμενη ακαδημαϊκή χρονιά, προγραμματίζει και κατανέμει τους διαθέσιμους πόρους. Η ετήσια έκθεση αξιολόγησης του Τμήματος δημοσιοποιείται ενώ κάθε μέλος ΔΕΠ έχει το δικαίωμα να επισυνάψει τις απόψεις του επί οποιουδήποτε θέματος διαφωνεί.

Σύστημα Μέτρησης

Το σύστημα μέτρησης όλων των δεικτών του Τμήματος (στατιστικά στοιχεία φοιτητολογίου προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών, στατιστικά στοιχεία μαθημάτων, στατιστικά στοιχεία ερευνητικών και αναπτυξιακών δραστηριοτήτων, κατάλογοι υποδομών, στοιχεία αποφοίτων, γενική εικόνα του Τμήματος, κλπ) άρχισε την καταγραφή το ακαδημαϊκό έτος 2007-08.. Μέχρι το τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2011 – 2012 αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί το σύστημα μέτρησης όλων των παραπάνω δεικτών το οποίο θα χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση του Τμήματος.

Εξωτερική αξιολόγηση

Κάθε 4 ακαδημαϊκά έτη (ή 1 έτος) θα διενεργείται αξιολόγηση του Τμήματος από εξωτερικούς αξιολογητές οι οποίοι θα επιλέγονται μεταξύ διακεκριμένων μελών της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας και του παραγωγικού τομέα. Στους αξιολογητές αυτούς θα διατίθενται οι ετήσιες εσωτερικές αξιολογήσεις, τα στατιστικά στοιχεία και οι λοιποί δείκτες του Τμήματος καθώς και όλο το διαθέσιμο έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό. Τα αποτελέσματα της εξωτερικής αξιολόγησης θα δημοσιοποιούνται και θα λαμβάνονται υπόψη στον προγραμματισμό και το σχέδιο ανάπτυξης του Τμήματος για τα επόμενα έτη.

Χρηματοδότηση

Το Παραγωγικό τμήμα Νηπιαγωγών δεν έχει εξωτερικούς πόρους χρηματοδότησης. Η χρηματοδότησή του πραγματοποιείται από το υπουργείο παιδείας αναφορικά με: α) τον ετήσιο τακτικό προϋπολογισμό, β) τον προϋπολογισμό κινητικότητας (συνέδρια), γ) την οργάνωση συνεδρίων – ημερίδων, δ) τον προϋπολογισμό ερευνητικής δραστηριότητας (ε) και τέλος τις δαπάνες ενοικίασης κτιριακών εγκαταστάσεων.

6. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

Η καταγραφή της παρούσας κατάστασης των Διοικητικών Υπηρεσιών και Υποδομών του Τμήματος αποσκοπεί στην επανατροφοδότηση και βελτίωση αυτών και όχι στην αξιολογική κατηγοριοποίησή τους θετικά ή αρνητικά. Αυτός ο στόχος συνάδει τόσο με τη χρήση παρόμοιων διαδικασιών σε Πανεπιστημιακά Ιδρύματα διεθνώς, όσο και με τη φιλοσοφία, πολιτική και κουλτούρα του Τμήματός μας.

Το Τμήμα μας χαρακτηρίζεται από την αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων μελών του στις Διοικητικές Υπηρεσίες, αφού αυτό επηρεάζει θετικά την ψυχική υγεία όλων, την ποιότητα της μάθησης των σπουδαστών, τη βελτίωση των μελών ακαδημαϊκού προσωπικού, και το διοικητικό έργο, όπως, εξάλλου καταγράφεται και στη διεθνή βιβλιογραφία.

Η αποτελεσματική λειτουργία και η οριζόντια επικοινωνία των διαφόρων Τομέων των Διοικητικών υπηρεσιών και Υποδομών εξασφαλίζεται με τη συζήτηση και τις αποφάσεις Γενικών Συνελεύσεων του Τμήματος. Το θετικό περιεχόμενο συγκεκριμένων Υπηρεσιών και Υποδομών είναι πρωτίστως απόρροια των πρωτοβουλιών των μελών του Τμήματος, και λιγότερο επαρκούς θεσμικής ή οικονομικής υποστήριξης.

Απαιτείται ανάπτυξη πολιτικής, και εφαρμογή πολιτικής, που να στηρίζει τις πρωτοβουλίες μας, να ενισχύει την ποιότητα των σπουδών και της ζωής των σπουδαστών, και να εξασφαλίζει στήριξη των ερευνητικών προσπαθειών του Τμήματός μας.

6.1. Αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών

Η αποτελεσματικότητα της Γραμματείας είναι υψηλή παρόλο που δεν είναι επαρκώς στελεχωμένη, όπως, επίσης, είναι αποτελεσματική η συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με εκείνες της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος.

Τα Εργαστήρια ή/και τα Σπουδαστήρια (Φυσικής, Πληροφορικής, Γλώσσας κλπ..) του Τμήματος είναι στελεχωμένα από τα μέλη ΔΕΠ των γνωστικών αντικειμένων και μεταπτυχιακούς φοιτητές. Το έργο τους είναι κύρια ερευνητικό - ακαδημαϊκό.

Η οργάνωση είναι ικανοποιητική, ωστόσο απαιτείται εμπλουτισμός της βιβλιοθήκης και πρόσβαση σε πηγές ηλεκτρονικών περιοδικών κλπ.

6.2. Υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας

Πολιτική του Τμήματος είναι η στήριξη των φοιτητών σε όλη τη διάρκεια των σπουδών τους, όπως επίσης, η ενεργός συμμετοχή των φοιτητών/τριών σε όλες τις πτυχές της λειτουργίας του Τμήματος που σχετίζονται με αυτούς.

Για τους πρωτοετείς διοργανώνονται εργαστήρια με σχετικά θέματα στην αρχή του έτους εισαγωγής τους στο Πανεπιστήμιο.

Στη διάρκεια του έτους διοργανώνονται εργαστήρια για όλους τους φοιτητές με διάφορα αντικείμενα, όπως την αυτογνωσία, την επικοινωνία- διαπροσωπικές σχέσεις και την κριτική ανάγνωση επιστημονικών κειμένων.

Ακόμη διοργανώνονται εργαστήρια με περιεχόμενο την ύλη του εξαμήνου ώστε να βοηθηθούν οι εκείνες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην κατανόηση του υλικού.

Ομοίως, γίνονται ενημερώσεις –εργαστήρια για τη συγγραφή εργασιών

Λειτουργεί ο Σύμβουλος Καθηγητής με τον οποίο μπορούν να συζητήσουν οι φοιτητές -τριες

Χρειάζονται οικονομικοί πόροι ώστε να βοηθούνται οι φοιτητές –τριες.

Συμμετοχή φοιτητών στη Συνελεύσεις, έχουν το δικό τους Διοικητικό, συμμετοχή σε διοργανώσεις Ημερίδων, Συνεδρίων κλπ.

6.3 Υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα.

Οι ανάγκες δεν καλύπτονται, με εξαίρεση των χώρων συνεδριάσεων. Ορισμένες δυσκολίες όσον αφορά την αξιοποίηση των υποδομών του Τμήματος, όπως αίθουσες και γραφεία διδασκόντων, συνδέονται και με τη συστέγαση με άλλα Τμήματα.

6.4. Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου).

Είναι στη διάθεση του κάθε φοιτητή, και του κάθε μέλους του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος

Ο δικτυακός τόπος του Τμήματος υποστηρίζει την ευέλικτη ανάρτηση εγγράφων (π.χ. οδηγοί σπουδών), ιστοσελίδων (π.χ. προσωπικές ιστοσελίδες μελών ΔΕΠ), ανακοινώσεων (π.χ. ημερίδες) μέσω Συστήματος Διαχείρισης Περιεχομένου (Content Management System).

Ο ιστότοπος του Τμήματος στο διαδίκτυο σε εβδομαδιαίο επίπεδο.

6.5 Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού.

Γίνεται ορθολογική χρήση των διαθέσιμων υποδομών και του διαθέσιμου εξοπλισμού του Τμήματος. Εξασφαλίζεται με τη συζήτηση και τις αποφάσεις της Γ.Σ.

6.6 Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη διαχείριση οικονομικών πόρων.

Η διαδικασία σύνταξης και εκτέλεσης προϋπολογισμού του Τμήματος γίνεται ετήσια και εφαρμόζεται αποτελεσματικά.

7. Σύνοψη

Η ετήσια έκθεση που περιγράφει την υπάρχουσα κατάσταση στο τμήμα αναδεικνύει τομείς που αδυνατούν και τομείς που η ποιότητά τους είναι εγγυημένη. Ένας από τους δυνατούς τομείς είναι η οργάνωση και εφαρμογή του διδακτικού έργου, η ποιότητα και αποτελεσματικότητα τόσο της διδακτικής διαδικασίας όσο και των διδασκόντων και η στελέχωση του τμήματος ως προς τους διδάσκοντες.

Σημεία που χρήσουν ιδιαίτερης προσοχής και απαιτούν επιπλέον βελτίωση είναι α) η στελέχωση της γραμματείας, των ΕΕΔΠ, ΕΤΕΠ και αποσπασμένων στο τμήμα, β) οι υποδομές και τα μέσα και γ) η υποστήριξη της ερευνητικής δραστηριότητας μέσα από τη χρηματοδότηση της συνεδριακής δραστηριότητας του προσωπικού.

Συγκεκριμένα ως προς το πρώτο, δηλαδή τη στελέχωση της γραμματείας, των ΕΕΔΠ, ΕΤΕΠ και αποσπασμένων στο τμήμα:

Διαπιστώνεται η ανάγκη πλήρωσης των εξής θέσεων ΕΕΔΠ και ΕΤΕΠ:

4 θέσεις ΕΕΔΠ, 2 για την πρακτική άσκηση και αποκλειστική ένταξή τους στο Τμήμα,

2 θέσεις ΕΤΕΠ για τη Γραμματεία, η οποία έχει πολύ μεγάλο φόρτο εργασίας και το προσωπικό που απασχολείται δεν επαρκεί,

4 θέσεις ΕΤΕΠ για τα 4 εργαστήρια που λειτουργούν στο Τμήμα.

Οι ανωτέρω θέσεις ΕΕΔΠ και ΕΤΕΠ θα καλύψουν πραγματικά κενά, τα οποία προκύπτουν από μια άλλη αναμφισβήτητη πραγματικότητα. Η γεωγραφική θέση και το μέγεθος της περιφέρειας όπου δραστηριοποιείται το ΠΔΜ έχει ως αποτέλεσμα να μην γίνονται καν αιτήσεις εκπαιδευτικών για απόσπαση. Αυτό έχει σημαντική αρνητική επίδραση στην ομαλή λειτουργία του Τμήματος, σημαντικό μέρος της οποίας αποτελούν η πρακτική άσκηση σε Νηπιαγωγεία της περιοχής και τα εργαστήρια, καθώς η θεωρητική διδασκαλία σε ένα τμήμα εκπαιδευτικών δεν αρκεί πάντα.

Η πολιτική του Υπ.Ε.Π.Θ. στο θέμα των αποσπάσεων εκπαιδευτικών στα Πανεπιστήμια επιτείνει την ανωτέρω κατάσταση. Το Υπ.Ε.Π.Θ. αποσπά εκπαιδευτικούς στα Πανεπιστήμια χωρίς να τηρεί ακαδημαϊκά κριτήρια και χωρίς να ρωτά αλλά και να λαμβάνει υπόψη του την άποψη των Πανεπιστημίων για τις κατά προτεραιότητα ανάγκες τους και την επιλογή των εκπαιδευτικών βάσει των δικών τους αξιολογικών κριτηρίων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα το Τμήμα μας να βρεθεί αρκετές φορές σε δυσχερή θέση: μία φορά το Υπ.Ε.Π.Θ. δεν απέσπασε κανέναν, 2 φορές απέσπασε 2 και μία φορά απέσπασε 1, εικόνα που επιβεβαιώνει τα ανωτέρω εκτεθέντα.

Ως προς το δεύτερο, δηλαδή τις υποδομές και τα μέσα:

ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Όλο και περισσότεροι συνάδελφοι κάνουν πλέον χρήση της νέας τεχνολογίας στη διδασκαλία τους με αποτέλεσμα ο ένας και μοναδικός χώρος που διαθέτει πλήρη τεχνολογική υποδομή και πρόσβαση στο διαδίκτυο, το "Μικρό Αμφιθέατρο", να αποτελεί το "μήλον της έριδος" πολλών συναδέλφων. Για να γίνει λοιπόν πράξη και στο Πανεπιστήμιό μας η κοινωνία της πληροφορίας, αιτείται η διαμόρφωση 5 νέων αιθουσών διδασκαλίας πλήρως εξοπλισμένων: Η/Υ – οθόνη πτυσσόμενη – βιντεοπροβολέας – δυνατότητα συσκότισης. Από αυτές οι 2 θα μπορούσαν να είναι των 80 περίπου θέσεων και να έχουν τη μορφή μικρών αμφιθεάτρων. Οι υπόλοιπες 3 θα μπορούσαν να είναι των 30 θέσεων με κλειστή (κυκλική) διάταξη, κατάλληλη για σεμινάρια.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

A) Στο ισόγειο της Σχολής υπάρχει χώρος για το Εργαστήριο Φυσικών Επιστημών (Φυσική, Χημεία, Βιολογία, Περιβάλλον). Ο χώρος αυτός δεν λειτουργεί γιατί απαιτείται η πλήρης ανακαίνισή του, αλλά δεν υπάρχουν τα σχετικά κονδύλια. Αποτελείται από παρασκευαστήριο - οργανοθήκες, αναπτύσσεται σε αίθουσα περίπου 70 m². Για την εύρυθμη λειτουργία του απαιτείται αμφιθέατρο 100 θέσεων εξοπλισμένο για την επίδειξη πειραμάτων.

B) Για την καλύτερη διεξαγωγή του μαθήματος της μουσικής απαιτείται η κατασκευή αίθουσας / ών μουσικής και ο εξοπλισμός της /τους με μηχανήματα ήχου, μουσικά όργανα και υλικά. Συγκεκριμένα πρέπει να διαρρυθμιστούν α) μία αίθουσα μουσικής και κίνησης εμβαδού 120 τ.μ., β) μία αίθουσα αποθήκευσης υλικών και οργάνων καθώς και δανειστική μουσική βιβλιοθήκη –δισκοθήκη εμβαδού 60 τ.μ. Πρέπει επίσης να αγοραστεί πλήρες συγκρότημα ήχου, Video-DVD, τηλεόραση, βιντεοπροβολέας, μουσικά όργανα καθώς και CD και DVD ήχου.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ – ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Είναι προφανές ότι ένα σύγχρονο πανεπιστημιακό ίδρυμα πρέπει να διαθέτει όλες τις απαραίτητες υποδομές που προσφέρει η σύγχρονη τεχνολογία και θεωρούμε απλώς αυτονόητο ότι θα πρέπει να έχουμε πλήρη πρόσβαση σε όσο γίνεται περισσότερες επιστημονικές βάσεις δεδομένων καθώς και εξασφαλισμένες τις συνδρομές σε επιστημονικά περιοδικά των επιστημών που θεραπεύονται στο Τμήμα μας. Αυτή τη στιγμή η βιβλιοθήκη της Π. Σ. δεν έχει συνδρομή ούτε στα πιο γνωστά Ελληνικά Περιοδικά.

ΓΡΑΦΕΙΑ

Η αύξηση του αριθμού των μελών ΔΕΠ που υπηρετούν στο Τμήμα μας αλλά και στο κτίριο όπου φιλοξενείται, στο οποίο έχει αναπτυχθεί -εκτός από το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης- και το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών, έχει ως αποτέλεσμα αρκετοί νεότεροι συνάδελφοι να συνωστίζονται περισσότεροι του ενός σε γραφεία που προορίζονταν να φιλοξενήσουν ένα μέλος ΔΕΠ και μόνο. Αυτό καθιστά επιτακτική την ανάγκη επέκτασης του κτιρίου ή δημιουργίας νέου σε κοντινό χώρο, το οποίο να πληροί τις σημερινές αλλά και τις αυριανές ανάγκες του Τμήματος αλλά και της Σχολής γενικότερα. Στο κτίριο αυτό θα πρέπει να προβλεφθεί η δημιουργία γραφείων 12 m² περίπου για κάθε μέλος ΔΕΠ ή ΕΕΔΠ.

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ – ΠΑΙΔΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Προκειμένου το Τμήμα μας να μπορεί να εφαρμόζει πειραματικά καινοτόμα προγράμματα και διδακτικές μεθόδους, πρέπει να ιδρυθεί μέσα στην Παιδαγωγική Σχολή Πειραματικό Νηπιαγωγείο – Παιδικό Κέντρο με 4 οργανικές θέσεις νηπιαγωγών.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Ένα νέο και εξωστρεφές Πανεπιστημιακό Ίδρυμα έχει ανάγκη από τη συμμετοχή των μελών ΔΕΠ σε συνεδριακές δραστηριότητες εντός και εκτός Ελλάδος καθώς και την πραγματοποίηση συνεδρίων στους χώρους του. Η έντονη αυτή δράση απαιτεί την κάλυψη αυτών των υπέρογκων καμιά φορά εξόδων από την Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου ή από τον τακτικό προϋπολογισμό του Τμήματος, ο οποίος ασφαλώς πρέπει να είναι πολύ μεγαλύτερος από τον σημερινό, αφού τα 20 μέλη ΔΕΠ (εντός ολίγου) του Τμήματος απορροφούν: $20 \times (600 + 2 \times 300) = 24.000$ Ευρώ, από τον

ετήσιο προϋπολογισμό. Προτείνουμε για το λόγο αυτό -αν επιλεγεί η χρηματοδότηση των συνεδριακών δραστηριοτήτων του Τμήματος ή των μελών ΔΕΠ του από τον τακτικό προϋπολογισμό του Τμήματος, την αύξησή του στα 80.000 ευρώ.

7. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

A. Πίνακες

Πίνακας 1.. Εξέλιξη των εισερχόμενων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος

	2006-2007	2005-2006	2004-2005	2003-2004	2002-2003
Εισαγωγικές εξετάσεις+ ΔΕΣΜΕΣ + 10%	119	103	102	91	98
Μετεγγραφές	-43	-39	-35	-31	-39
Κατατακτήριες εξετάσεις	9	5	5	4	1
Άλλες κατηγορίες	11	13	14	13	2
Σύνολο	96	82	86	77	62

Πίνακας 2. Εξέλιξη του αριθμού των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών και διάρκεια σπουδών

Έτος εισαγωγής	Διάρκεια σπουδών (Έτη)								Σύνολο
	K	K+1	K+2	K+3	K+4	K+5	≥K+6	Δεν έχουν αποφοιτήσει ακόμα	
2000-2001	52	15	4		1			3	75
2001-2002	49	18		1				8	76
2002-2003	47	9						6	62
2003-2004	37	25						15	77
2004-2005									
2005-2006									
2006-2007									

Πίνακας 3. Εξέλιξη των εγγεγραμμένων φοιτητών του Τμήματος σε όλα τα έτη σπουδών

	2006-2007	2005-2006	2004-2005	2003-2004	2002-2003
Προπτυχιακοί	386	351	308	290	266
Μεταπτυχιακοί	76	53	27	-	-
Διδακτορικοί	24	21	21	9	-

Πίνακας 4: Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Έτος Αποφοίτησης	Κατανομή Βαθμών (%)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (Σύνολο απόφοιτων)
	5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2001-2002	-	-	16	7	23
2002-2003	-	-	35	14	49
2003-2004	-	-	46	15	61
2004-2005	-	-	49	14	63
2005-2006	-	3	55	12	70
<i>Σύνολο</i>	-	3	201	62	266

Πίνακας 5: Το διδακτικό προσωπικό του τμήματος

Το Διδακτικό Προσωπικό του Τμήματος Νηπιαγωγών				
	Καθηγητές	Αναπληρωτές	Επικουροι	Λέκτορες
Καταγραφή	3	1	6	8*

* 4 υπό διορισμό

Πίνακας 6: Το έκτακτο διδακτικό, το ειδικό διδακτικό και το τεχνικό προσωπικό του τμήματος

Το έκτακτο, το Ειδικό Διδακτικό και το Τεχνικό Προσωπικό			
	Διδάσκοντες ΠΔ 407	ΕΕΔΙΠ	ΕΤΕΠ
Καταγραφή	12	1 υπό διορισμό	-

Πίνακας 7: Το διοικητικό προσωπικό του τμήματος

Το Διοικητικό Προσωπικό του Τμήματος

	Μόνιμο	ΙΔΑΧ
Καταγραφή	2	2

Β. Δεδομένα και στατιστική επεξεργασία του ερευνητικού έργου των μελών ΔΕΠ

Διαγράμματα

